

જાગૃતિ સંદેશ

Price : 5/-

Total Page : 32

JAGRUTI SANDESH

Vol 16 Issue No. 09 - Mumbai SEPTEMBER 2016

પરસ્પર પરિચય અને પ્રેમથી પાંગરતો પરિવાર

Jai Mata Di

*Happy
Navratri*

**Happy
Gandhi Jayanti**

**2nd
October**

જે. જે. સી. - ચેમ્બુર નો હૃદયપૂર્વક આભાર

સાત વર્ષથી "માય હોલિડેઝ" પર વિશ્વાસ રાખી સફળતાપૂર્વક ટુરોનું આયોજન કરવાનો મોકો આપવા બદલ સૌ કમિટી મેમ્બર તથા ટુરમાં ભાગ લેનાર પ્રવાસીસોનો અંતઃકરુણી આભાર.

"જે. જે. સી. - ચેમ્બુર" અને "માય હોલિડેઝ" ના નેજા હેઠળ અત્યાર સુધી સફળતાપૂર્વક પાર પાડેલ ટુરો

થાઈલેન્ડ (બેંગકોક - પટ્ટાયા)	૬ દિવસ	જુલાઈ ૨૦૦૯
દુબઈ	૬ દિવસ	જાન્યઆરી ૨૦૧૧
કેરેલા	૯ દિવસ	જુલાઈ ૨૦૧૨
મલેશિયા સિંગાપુર સાથે સ્ટાર વર્ગો ફ્લુ	૧૨ દિવસ	નવેમ્બર - ૨૦૧૪
મોરેશિયસ	૭ દિવસ	જુલાઈ ૨૦૧૫

ઈન્ટરનેશનલ ઉપલબ્ધ પેકેજીસ

સાઉથ આફ્રિકા, ઓસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલેન્ડ, કેનેડા, જાપાન, હોંગકોંગ-મકાઉ-શેન્ઝેન, થાયના, થાઈલેન્ડ, મલેશિયા, સિંગાપુર, બાલી, દુબઈ, યુરોપ, સેન્ટ્રલ યુરોપ, ઈજીપ્ટ, ટર્કી, જોર્ડન, સ્પેન, પોર્ટુગલ, મોરોક્કો, મોરેશિયસ, માલ્ડીવ્સ, સેશેલ્સ, U.S.A.,

ઉપરોક્ત ટુરોમાં આપણા પોતાના મહારાજ સાથે/સિવાય શુદ્ધ શાકાહારી ભોજન તથા જૈન ભોજન પણ ઉપલબ્ધ

Anil Shethia
+91 93204 44942

My Holidays

Rajesh Doshi
+91 93234 63295
+91 98201 41155

12-A, Shubh Milan, Dixit Cross Road No.1, Vile Parle (East), Mumbai - 400 057. Tel Fax-91-22-26112345 / 26100219 Email : myholidays100@gmail.com

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર
સેન્ટ્રલ બોર્ડ

જાગૃતિ સંદેશ

૨૦૧, માથારૂ આર્કડ, સુભાષ રોડ, વિલેપાર્લા (પૂર્વ),
મુંબઈ-૫૭. ફોન: ૬૬૯૭૩૦૩૮/૬૫૭૨૬૬૩૬
www.jainjagruti.com
E-mail: admin@jainjagruti.com
editor@jainjagruti.com

માનદ્ તંત્રી : શ્રી ચંદ્રકાંત એફ. શાહ
સહતંત્રી : શ્રી અશોક એ. શાહ

કેબિનેટ કમિટી

ચેરમેન : શ્રી સંજય બી. શાહ
તા.ભૂ.પૂ.ચેરમેન : શ્રી રમેશભાઈ જે. મોરબિયા
ફાઉન્ડર ચેરમેન : શ્રી ચીમનલાલ એસ. ગોસલિયા
વાઈસ ચેરમેન : શ્રી પ્રફુલ્લ વી. કામદાર
શ્રી પ્રવીણ એ. શાહ
સેક્રેટરી જનરલ : શ્રી કિશોર એસ. શેઠ
સેક્રેટરી : શ્રી જયંતીલાલ કે. છાડવા
શ્રી ઉદય ડી. સંઘવી
શ્રી અનિલ જી. દોશી
શ્રી વિજય એચ. મહેતા
ડેવલપમેન્ટ સેક્રેટરી : શ્રી રમેશ એમ. સંઘવી
ખજાનચી : શ્રી રાજેશ સી. ગાંધી
શ્રી રાજેશ આર. ભણસાલી
તંત્રી : શ્રી ચંદ્રકાંત એફ. શાહ

જેજેસી-સેન્ટ્રલ બોર્ડ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ-કમિટી

ચેરમેન : શ્રી જિતેન્દ્ર એસ. કોઠારી
તા.ભૂ.પૂ.ચેરમેન : શ્રી કિશોર એન. શાહ
વાઈસ ચેરમેન : શ્રી રમેશ જે. મોરબિયા
શ્રી સંજય બી. શાહ
સેક્રેટરી : શ્રી પ્રફુલ્લ વી. કામદાર
શ્રી અમિત બી. કોઠારી
ખજાનચી : શ્રી હસમુખ કે. દેઢિયા

: ટ્રસ્ટીઓ :

શ્રી પ્રવીણ જી. શાહ શ્રી કમલેશ સી. શાહ
શ્રી કિશોર એસ. શેઠ શ્રી હર્ષદ જે. ગાંધી
શ્રી જયંતી કે. છાડવા શ્રી નીતિન એમ. સંઘવી
શ્રી રસિક એન. કોઠારી શ્રી શૈલેશ ડી. શાહ
શ્રી રાજેશ આર. ભણસાલી શ્રી રાજેશ સી. ગાંધી
શ્રી ધર્મેશ એસ. જૈન શ્રી રાહુલ એમ. ટિંબડિયા
શ્રી અનિલ જી. દોશી શ્રી ચંદ્રકાંત એફ. શાહ

: ઈન્વાયટી :

શ્રી દિનેશ વી. શાહ શ્રી કિરણ એચ. શાહ

પત્રિકામાં પ્રગટ થતા લેખો કે વિચારો લેખકના અંગત છે. તેની સાથે
સંસ્થા કે તંત્રી સહમત છે એમ માની લેવું નહીં.
કાનૂની કાર્યવાહીનું અધિકાર ક્ષેત્ર મુંબઈ રહેશે.

છૂટક મૂલ્ય રૂ.૫/-

વાર્ષિક લવાજમ રૂ.૫૦/-

Message From The
CHAIRMAN.....

મારા સ્નેહાળ મિત્રો, ભાઈઓ તથા
બહેનો - બાળકો,

જય જિનેન્દ્ર,

ક્ષમા સર્વ તપનું મૂળ છે.

ક્ષમા છે સંવત્સરીનો પ્રાણ, પર્યુષણ

પર્વનો છે સાર

ક્ષમા છે વીરોનું ભૂષણ, દૂર કરે આત્માનું દૂષણ

ચાર દિનની જિંદગી, ક્ષમાની પસંદગી

વેરઝેરને ટાળી, ચાલો ખમીએ સૌ આપણે.

ચૌદ રાજલોકમાં કર્મવશ ભ્રમણ કરી રહેલાં,

સર્વ જીવોને અમે ખમાવ્યાં છે,

સર્વ જીવો અમને પણ ક્ષમા આપજો,

આ ભવમાં, પૂર્વભવોમાં, આ ક્ષણ પર્યંત,

રાગદ્વેષ અને અજ્ઞાનવશ, જાણતાં, અજાણતાં અમે જે જે

પાપ,

મન વડે ઉપાર્જન કર્યાં છે, વચન વડે પ્રાપ્ત કર્યાં છે અને
કાયા વડે કર્યાં હોય,

કરાવ્યા હોય કે અનુમોદયા હોય તે બધા અમારા પાપ
મિથ્યા થાઓ, દુષ્ટ તથાઓ. સર્વને ક્ષમાભાવે ખમાવીએ છીએ.

લક્ષ્યને વીંધે તે તીર, જગતને જીતે તે વીર, પરંતુ જાતને
જીતે તે મહાવીર!!

સાંવત્સરિક ક્ષમાપના ના મહાન પર્વે, JJC CBO દરેક
પદાધિકારીઓના અંતઃકરણપૂર્વક મિચ્છામિ દુક્કડમ્.

ભગવાન ગણપતિ વિઘ્નહર્તા એટલે કે વિઘ્ન દૂર કરનાર,
દુઃખ હરનાર, મંગલકારી દેવ તરીકે પૂજાય છે. સર્વ દેવોમાં
સૌપ્રથમ ગણપતિદાદાની પૂજા થાય છે. કરોડો હિન્દુઓના એ
આરાધ્ય દેવ છે. અને હવે તો મુંબઈ જેવા શહેરમાં ગણપતિ
'કોસ્મોપોલિટન ગોડ' બની ગયા છે. અર્થાત બિનહિન્દુઓ પણ
ભગવાન ગણપતિની પૂજા-પાઠ, વંદના કરતા થઈ ગયા છે.

આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે આપણે ગણેશોત્સવના દસ
દિવસ (ચતુર્થીથી અનંતચૌદસ) પછી ધામધૂમથી ગણપતિની મૂર્તિનું
દરિયામાં વિસર્જન કરવાની પ્રથા છેક લોકમાન્ય ટિળકના સમયથી
ચાલી આવે છે. નજીકમાં સમુદ્ર ન હોય એવા વિસ્તારોમાં,

નગરોમાં લોકો નદી કે મોટા તળાવમાં ગણપતિબાપ્પાની મૂર્તિ પધરાવે છે. મૂર્તિને પાણીમાં મૂકી ભક્તો બે હાથ જોડી નમન કરીને ગણગણે છે પણ ખરા કે 'હે ગણરાયા, આવતા વરસે જલદી જલદી પધારજે!'

મુંબઈમાં તો દર વર્ષે અનંતચૌદસના દિવસે અભૂતપૂર્વ સલામતી વચ્ચે લોકો જૂહુ-ચૌપાટી કે માર્વે મનોરી અને ગોરાઈના દરિયા કિનારે ગણપતિનું વિસર્જન કરે છે. લાખો હિન્દુઓ અનંત ચતુર્દશીના દિવસે ગજનન ગણપતિને ભાવભીની વિદાય આપવા વિસર્જનના માર્ગે ઊમટે છે.

આગામી માસની ૩૦મી તારીખે દિવાળી છે. ટૂંકમાં દિવાળી વ્હેંત દૂર છે. શેરબજારમાં ભલે તેજુ દેખાતી હોય પણ સ્થાનિક બજારો મંદીની પકડમાં આવી ચૂકેલા છે. સામાન્ય રીતે દિવાળીએ હિસાબો ક્લીયર થતા હોય છે. પરંતુ આ દિવાળીમાં કોઈ ચાર્મ દેખાતો નથી. દેખાદેખી થતા ખર્ચામાં પણ હવે કાપ મુકાવા લાગ્યો છે.

સરકારી કર્મચારીઓના પગાર વધ્યા, ડબલ બોનસ મળ્યું છે પરંતુ તેમનો આ પૈસો ક્યાં તો શેરબજારમાં રોકાશે કે બેંકોની ફિક્સ ડિપોઝીટમાં જશે. કોમોડિટી બજારો તેમજ સ્થાનિક ચીજોના બજારોમાં આ પૈસો ભાગ્યે જ ઠલવાશે. કેટલાક વેપારીઓને 'મંદી'ની બૂમો પાડવાની ટેવ પડી હોય છે. પરંતુ આ મંદી બેંકોના હીડન ચાર્જ જેવી હોય છે. જેમ હીડન ચાર્જ ગ્રાહકોને થકાડી દે છે એમ આ હીડન મંદી છે. જે સપાટી પર દેખાતી નથી. બજારોમાં પ્રોડક્ટ ઘણી છે, સેલ અને ડિસ્કાઉન્ટ આપનારા પણ ઘણા છે પરંતુ લેનારા નથી એવું પણ નથી કે લોકો પાસે પૈસા નથી, લોકો પાસે પૈસા છે પરંતુ પહેલાં જેવી છૂટ નથી. લોકો જરૂરિયાત કરતાં ઓછું ખરીદતા શીખી ગયા હોય એમ લાગે છે. સામાન્ય રીતે દિવાળીમાં હોલસેલરો અને રીટેલરો સક્રિય હોય છે. દિવાળીના બે-ત્રણ મહિના અગાઉ જ હોલસેલર્સ રીટેલર્સના ઓર્ડર લેવા લાગે છે. જે લોકો દિવાળીએ હિસાબો સરભર કરતા હોય છે. એ લોકો એકાઉન્ટ સ્ટેટમેન્ટ મોકલી આપતા હોય છે. આ વખતે બંને પક્ષો ઠંડા છે. મંદી હોવાના કારણે હિસાબો પૂરા થવાના નથી અને તે ડિસેમ્બર-૨૦૧૬ સુધી ખેંચાશે.

દિવાળી આવતા સુધીમાં શ્રાદ્ધ, નવરાત્રી, દશેરા જેવા તહેવારો આવશે. આ બધા જ દિવસો માર્કેટમાં તેજુ લાવતા દિવસો છે. તેમ છતાં તેજુ મહેસૂસ પણ થતી નથી. એક તરફ વૈશ્વિક મંદી છે તો બીજી તરફ ભારતમાં મોંઘવારી છે. આ તીવ્ર મોંઘવારીએ લોકોની બચત તોડી નાખી છે. લોકો તહેવારોમાં સૌથી વધુ ખર્ચ કુટુંબના બાળકો પાછળ કરે છે.

દિવાળી સારી જવાની શક્યતાઓ પાછળ બે મુદ્દા કામ કરે છે. એક છે વરસાદ અને બીજો છે શેરબજારમાં તેજુ. સરકારી કર્મચારીઓના પગાર દિવાળીની પૂર્વ સંધ્યાએ વધ્યા છે. પરંતુ આ ઘરાકી શોપિંગ મોલવાળા અને ઈ-કોમર્સ ખેંચી જશે. આ સ્થિતિમાં સ્થાનિક બજારોમાં પૈસો ઓછો ફરતો થશે.

એ પણ ના ભૂલવું જોઈએ કે પ્રજા મોંઘવારીના મારથી ત્રસ્ત છે. છેલ્લા એક વર્ષથી આ સ્થિતિ વધુ ગંભીર બની છે. તહેવારો પરાણે ઉજવવામાં આવે છે. ધાર્મિક તહેવારો સાથે લોકોની લાગણી જોડાયેલી હોય છે. તેમ છતાં તહેવારોની ઉજવણીમાં ઓટ દેખાય છે.

મોંઘવારીના કારણે લોકો ખપ પૂરતો ખર્ચ કરે છે. રોજીંદી ચીજોના ખર્ચામાં સતત વધારો થતા લોકો અકળાયેલા છે. સરકારી કર્મચારીઓની આવક વધી છે પણ પ્રાઈવેટમાં આવક વધી નથી તે અસંતોષ દેખાઈ આવે છે.

૨૦૧૬ની દિવાળી બગડી હોવાનું બજારોમાં ચર્ચાય છે. બજારમાં વ્યવસાય કરતા લોકો ભીડ અને તેમની ખરીદ શક્તિ જોઈને મંદીનું અનુમાન બાંધતા હોય છે. તમારી આસપાસ કોઈ વેપારી હોય કે તમે કોઈ દુકાનેથી માલ લેતા હોવ તો તેમને પૂછજો કે દિવાળી જેવું કંઈ લાગે છે ખરું? જવાબ સાંભળશો એટલે બધો ખ્યાલ આવી જશે.

તહેવારોની મોસમમાં ઓન લાઈન વેચાણ કરતી ઈ-કોમર્સની સાઈટો પણ વેચાણ વધારવા પ્રયાસ કરી રહી છે. કેટલીક ઈ-કોમર્સની સાઈટો હજુ વેચાયેલો માલ પાછો નથી લેતી પરંતુ એ ના ભૂલવું જોઈએ કે વેચાયેલો માલ

પાછો લેવાની શરતના કારણે જ ઈ-કોમર્સની બોલબોલા વધી છે.

ઈ-કોમર્સ જ્યારે નવું નવું હવું ત્યારે લોકોને સૌથી વધુ શંકા ક્રેડિટ કાર્ડની વિગતો લીકેજ થઈ જાય તે અંગે હતી. કોઈ ક્રેડિટ કાર્ડ પર ખરીદી કરવા તૈયાર નહોતું. ઈ-કોમર્સની સાઈટોનો વ્યાપ વધ્યો તેની પાછળ સૌથી મોટા બે કારણોમાં એક માલ સામે પૈસા અર્થાત્ કેશ અગેન્સ્ટ ડીલીવરી તેમજ વેચેલો માલ પાછો લેવાની શરત વાળા મુદ્દા છે.

ઈ-એ એજ્યુકેશન

જેમ ઈ-કોમર્સનો વ્યાપ વધેલો છે એમ ઓન લાઈન એજ્યુકેશનનો ઉપયોગ પણ વધ્યો છે. લોકો ઓનલાઈન ફોર્મ ભરતા થયા છે એમ ઓન લાઈન એજ્યુકેશન લેનારો એક વર્ગ છે. અનેક વેબસાઈટ શોર્ટ ટર્મ કોર્સ મફતમાં ભણાવે છે જ્યારે કેટલાક કોર્સ નજીવી ફી સાથેના હોય છે. આવા કોર્સ સર્ટીફિકેટ પણ આપે છે. ઓન લાઈન એજ્યુકેશન માટે લોકો સર્ચ કર્યા કરે છે. કેટલાક કોર્સ ખૂબ ઉપયોગી પણ બને છે. વિદેશની યુનિવર્સિટીઓ ઓન લાઈન કોર્સ માટે નિષ્ણાતોનું માર્ગદર્શન પણ ઓન લાઈન આપે છે. ઓન લાઈન ઝુપ ચેંટમાં ભારતના લોકોને ઘણું શીખવા મળે છે.

ભારતમાં શિક્ષણ ક્ષેત્રે જે લાલીયાવાડી ચાલે છે એવી તો કોઈ દેશમાં નથી. ઓન લાઈન એજ્યુકેશનના ક્લાસ પછી વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે થતા ચેટિંગમાં જોવા મળે છે કે કેનેડા તેના વિદ્યાર્થીઓને ફુલની જેમ સાચવે છે. તેમના શિક્ષણનો ખર્ચ ઉપાડે છે અને ધો. ૮થી જ વિદ્યાર્થીને કઈ લાઈન પસંદ છે તે જાણી લે છે. ઓન લાઈન એજ્યુકેશન વિદ્યાર્થીઓના ક્વોલિફિકેશનને મજબૂત બનાવે છે.

ઉચ્ચ શિક્ષણ સહાય યોજના અંતર્ગત ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૬ પછી નવા ફોર્મ લેવાનું બંધ કરવામાં આવશે. અત્યાર સુધીમાં વિદ્યાર્થીઓને લગભગ રૂપિયા પાંચ કરોડ જેટલી સહાય અપાઈ ચૂકી છે અને હજી લગભગ ૨૦૦ ફોર્મને સહાય આપવાની બાકી છે. ટૂંક સમયમાં આ

પ્રક્રિયા પૂરી કરવામાં આવશે. આપણે ત્યાં કોઈ પણ વિદ્યાર્થીને વ્યક્તિગત રીતે ઈન્ટરવ્યૂ લીધા વગર આપણે સહાય કરતા નથી અને ઈન્ટરવ્યૂ લેતી વખતે ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે કે વિદ્યાર્થી-વડીલોનું સન્માન જળવાય. હજી થોડાં ફંડની જરૂરિયાત છે, તો જે કોઈ સભ્યોએ પોતાના સેન્ટરમાં ફાળો લખાવ્યો ન હોય તેવો જરૂરથી લખાવે અને સેન્ટર દ્વારા પહોંચતા કરે. હું આપણા દરેક સભ્યોને વિનંતી કરું છું કે આ અભિયાનમાં ફાળો અચૂક લખાવે.

મુંબઈમાં સેન્ટ્રલ બોર્ડ દ્વારા બનાવેલું ‘‘જુના ઈસીકા નામ હૈ’’ સફળ ગયું. તેવી જ રીતે ગુજરાતમાં તે વાપી ખાતે અત્યંત સફળ રહ્યું અને સભ્યો ઉપરાંત ગામના શ્રેષ્ઠીઓએ પણ આમાં ખૂબ જ સારો સહકાર આપેલ. અમે તે દરેકનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ. જે વિદ્યાર્થીઓનું ભણતર પૂરું થઈ ગયું છે તેઓનું ડોનેશનરૂપે રિફંડ પણ વ્યવસ્થિત રીતે આવવાનું શરૂ થઈ રહ્યું છે.

વર્ષ ૨૦૧૬નું ઉચ્ચ શિક્ષણ અભિયાન લગભગ પૂર્ણ થવાને આરે છે, પણ એટલું ખરું કે કસોટી છતાં આ અભિયાન વ્યવસ્થિત રીતે ચાલી રહ્યું છે અને મુકામ પર પણ પહોંચી જાય છે તે માટે મારે દાતાઓનો તો આભાર માનવાનો છે જ, પણ જે.જે.સી. પરિવારના ૬૫,૦૦૦ સભ્યોનો પણ આ સાથે આભાર માનું છું.

ઉપરાંત ચાર મહિના બધું ભૂલી જઈને ખડે પગે કામ કરનાર આપણાં સેન્ટ્રલ બોર્ડ તથા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટના કમિટીના સભ્યોને સલામ કરું છું. જેઓના થકી આ અભિયાન પ્રજ્વલિત થયું છે.

દેશ નવી સરકારના વડપણ હેઠળ સુરાગ પર ચાલતો જાય છે. અનેક ક્ષેત્રે ક્રાંતિકારી પગલાં આવી રહ્યાં છે. આપણા વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીજી દિવસના ૧૫ મિનિટ પણ આરામ કરતા નથી. તેમનો ઈરાદો સ્પષ્ટ છે. તેથી પરિણામ આવશે જ આવશે. કોઈ પણ પ્રકારની કટુ ભાષા વાપર્યા વિના તેઓ એક પછી એક મુદ્દા પર પ્રભુત્વ મેળવતા જાય છે.

વિદેશ ક્ષેત્રે પણ છેલ્લેછલ્લે જાપાનને વશીકરણ કર્યા

બાદ તેને ભારત આમંત્રિત કરી તેણે પણ ભારત પ્રત્યેના મોહપાશમાં જકડી લીધું તે એક અનેરી સિદ્ધિ છે. જોકે, ચીન પર કેટલો વિશ્વાસ મૂકવો તે મોદીજી બરાબર જાણતા જ હશે અને ચીન પણ સમજી ગયું હશે. આજનું ભારત એ કાંઈ ૧૯૬૨નું ભારત નથી અને મોદી એ કંઈ નહેરુ નથી. જે દિવસે ન્યૂઝપેપરમાં ચીનના વડા પ્રધાનનું સામૈયું કરવાના સમાચાર હતા, તેમની સાથે મોટામોટા કોન્ટ્રેક્ટના એગ્રીમેન્ટની વાત ચાલતી હતી તે જ દિવસે એ સમાચારની નીચે ચીનના લશ્કરે લદાખમાં ત્રણ કિ.મી. ઘૂસણખોરી કરવાના સમાચાર હતા. ચીન માટે આ રમત સાવ સામાન્ય છે, પણ ભારત હવે તેમાં છેતરાય એમ નથી. જેવા સાથે તેવા થતા મોદીજીને સરસ જ આવડે છે એટલે આપણે સલામત છીએ. અત્યાર સુધી રાજકીય રીતે કાયમ માટે આપણને ચિત્ત કરનાર 'પાકિસ્તાન'ને હવે આપણે બરાબરનો સબક શીખવ્યો છે. દેશમાં જો એક સબળ નેતા હોય તો તેનાથી બધા જ ડરે તેવું ઇન્દિરા ગાંધી પછી ફરી વાર પુરવાર થઈ રહ્યું છે.

મોદીજીએ આવતાંવેત જ ચાણક્યબુદ્ધિના ચમકારા દેખાડ્યા છે. પડોશી ભુતાન અને નેપાળને વશ કરી તરત જાપાન ગયા. ત્યાં ઘણાબધા કોન્ટ્રેક્ટ કર્યા અને ચીનની આંખો ચાર થઈ. ચીનના વડા પ્રધાનને ભારત બોલાવી ઘણું સન્માન આપ્યું અને અમેરિકાના પેટમાં તેલ રેડાવ્યું. છેલ્લે અમેરિકા ગયા. ભારતના કોઈ પણ વડા પ્રધાનને ન્યૂયોર્કના અમેરિકામાં આટલું સન્માન મળ્યું નથી. ન્યૂયોર્કના ખૂબ જ પ્રસિદ્ધ મેડિસિન સ્કેવર ખાતે જાહેર સભા યોજી NRIને ચક્રિત કરી દીધા. પાસપોર્ટ અને વીઝા બાબત ઘણી આશ્ચર્યજનક જાહેરાત કરી NRIને ખુશ કરી દીધા. આપણને ખરેખર આવા વડા પ્રધાન મળ્યા બદલ આનંદ છે. આપણે હવે કહી શકશું કે ૨૧મી સદી હિંદુસ્તાનની છે.

'MAKE IN INDIA' ના કથનને પ્રવેગ આપવા સરકાર કટિબદ્ધ થઈ રહી છે ત્યારે આપણા જેન એન્ટરપ્રિનરો (Entrepreneur)એ સતર્ક થઈ આનો લાભ લેવા તૈયાર રહેવું જોઈએ. આપણાં સંતાનોને કહો કે તેઓ આપણા

રક્તસંસ્કારો પ્રમાણે નોકરીની વાત છોડીને મેન્યુફેક્ચરિંગ બિઝનેસ કરવા તૈયાર થઈ જાય. નોકરી કરવાથી ફક્ત આપણું જ ભલું થશે. જ્યારે બિઝનેસ કરવાથી આપણાં આખા સમાજનું ભલું થશે તે ન ભૂલવું જોઈએ. આવેલી દરેક તકને ઝડપી લેવી એ આપણા જીન્સ (Jeans)માં છેલ્લા કેટલાક સમયથી ભણીગણીને નોકરી કરવાનું માનસ Develop થતું હતું તેના પર હવે બ્રેક લગાવવાનો સમય આવી ગયો છે. દીર્ઘદષ્ટિ, અનુભવ, બુદ્ધિચાતુર્ય, કૌશલ્ય, વારસાગત ડહાપણ, શિક્ષણ ભળેલું છે તેથી આપણે જરૂરથી બિઝનેસ ક્ષેત્રે ચમત્કાર કરી શકશું. આપણાં સંતાનોને કહો કે તેઓ બિઝનેસ માટે જ નિર્માણ થયેલાં છે. જગતમાં ચહૂદી પછી બીજા નંબરે જેન લોકો જ બિઝનેસ માઈન્ડ ધરાવે છે તે સાબિત થઈ ગયેલી હકીકત છે. નહિતર ૦.૫ ટકા વસતિ ધરાવતો સમાજ ૫૦% ઉપરાંત બિઝનેસ પર કાબૂ કરી રીતે ધરાવે? તે કેવી રીતે શક્ય બને? એમ કહેવાય છે કે ચંદ્ર પર પ્રથમ પગ મૂકનાર અમેરિકન હતો. પણ પ્રથમ ઈન્ડસ્ટ્રી શરૂ કરનાર 'ગુજરાતી જેન' જ હશે.

બકરી 'ઈદ'મુસ્લિમ બિરાદરોનો ધાર્મિક તહેવાર છે જેમાં અબોલ, નિર્દોષ, કોઈ પણ પ્રકારના વાંકગુના વિનાનાં નિરુપદ્રવી, ખ્યોર વેજિટેરિયન પશુ-બકરા હજારોની સંખ્યામાં હલાલ થશે. આપણાથી તો અરેરાટી બોલાઈ જાય એવી વાત છે. આપણે કોઈના ધર્મમાં દખલ કરતા નથી, પણ આ જુલમ સાંખી નહીં શકવાથી તેને આપણે આપણી રીતે સ્વરૂપ આપવાથી હજારોની સંખ્યામાં હલાલ થતા બકરાઓના શ્રેયાર્થે ઠેરઠેર જાપ, સ્તવન થશે. મેં નીરખ્યું છે કે આજે કોઈ પણ જેન ઘર પછી તે સ્થાનકવાસી હોય, દેરાવાસી હોય, તેરાપંથી હોય કે દિગંબર હોય, નિર્દોષ આત્માઓના શ્રેયાર્થે તપસ્યા વિનાનું બાકી નહીં હોય. કમસે કમ ઉપવાસ કે આયંબિલ તો લગભગ દરેક ઘરમાંથી થયેલા છે. આ આપણા ધર્મની વિશેષતા છે, મહાનતા છે. આપણને એનું ગૌરવ છે કે નાનાં બાળકો પણ આવા અભિયાનમાં જોડાય છે. મુસ્લિમ બિરાદરોને એમનો ધર્મ મુબારક, આપણે આપણો ધર્મ નિભાવીએ.

લિ. સંજય બી. શાહ

ચેરમેન: જે.જે.સી. - સેન્ટ્રલ બોર્ડ

મનોરંજનની અટારીએથી

જે.જે.સી.	તારીખ	કાર્યક્રમ	
● અમૃતનગર	: ૧૨-૦૮-૧૬	‘અમે Darling એકબીજાના’ - નાટક	◇
	: ૧૪-૦૮-૧૬	‘રુસ્તમ’ - ફિલ્મ	◇
● બીચ સાઈડ	: ૧૫-૦૮-૧૬	‘સ્વદેશ’ - મ્યુઝીકલ શો	★
	: ૩૦-૦૮-૧૬	‘પ્રેરક પ્રવચન - વ્યાખ્યાનમાળા’	◇
	થી ૦૨-૦૯-૧૬		
● બોરીવલી	: ૦૮-૦૮-૧૬	‘અમે Darling એકબીજાના’ - નાટક	◇
● ભાંડુપ-વિક્રોલી	: ૨૦-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસીકા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
● ચેમ્બુર	: ૧૫-૦૮-૧૬	‘ટોપી ફેરે ટપુ ના પાઘ પેરે પપ્પુ’ - નાટક	★
● ગોંડલ	: ૦૭-૦૮-૧૬	‘ગ્રીન લાઈફ ક્લબ’ - રીસોર્ટ	★
● ગોલ્ડન ગારોડિયા	: ૨૦-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસીકા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
● જેમ્ જગડુશા	: ૦૩-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસીકા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
● જુહુ	: ૦૩-૦૮-૧૬	‘અલક મલકની અલબેલી’ - નાટક	◇
	: ૦૯-૦૮-૧૬	‘બુધીયા સીંઘ Born to Run’ - ફિલ્મ	◆
	: ૧૦-૦૮-૧૬	‘અમે Darling એકબીજાના’ - નાટક	◇
	: ૧૪-૦૮-૧૬	‘રુસ્તમ’ - ફિલ્મ	◇
	: ૧૫-૦૮-૧૬	‘મોહેંજોદરો’ - ફિલ્મ	◇
	: ૧૬-૦૮-૧૬	‘આપણે બન્ને Same 2 Same’ - નાટક	◆
	: ૩૦-૦૮-૧૬	‘પ્રેરક પ્રવચન - વ્યાખ્યાનમાળા’	◇
	થી ૦૨-૦૯-૧૬		
● જુહુ બીચ	: ૦૭-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસી કા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
	: ૨૪-૦૮-૧૬	‘કલ્યાણજી આણંદજી ગીતમાલા’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૩૦-૦૮-૧૬	‘પ્રેરક પ્રવચન - વ્યાખ્યાનમાળા’	◇
	થી ૦૨-૦૯-૧૬		
● કાંદિવલી	: ૦૪-૦૮-૧૬	જયાં લક્ષ્મી ત્યાં નારાયણ - નાટક	◇
● કલાનગરી લેડીઝ વિંગ	: ૨૩-૦૭-૧૬	‘કેરીઓકે મ્યુઝીક શો’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
● કલાનગરી વડોદરા	: ૧૭-૦૭-૧૬	‘૨૧મો સુકૃત કાર્ય યજ્ઞ’ - ચાર્ટર ડે	★
	: ૧૩-૦૮-૧૬	‘તારંગા’ - યાત્રા પ્રવાસ	★
	: ૨૪-૦૮-૧૬	‘તાલ સે તાલ મિલા’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇

જાગૃતિ સંદેશ

● મલાડ	: ૧૩-૦૮-૧૬	‘અણસાર’ - નાટક	◇
● મુંબઈ	: ૧૨-૦૮-૧૬	‘અણસાર’ - નાટક	◇
● નોર્થ ઈસ્ટ	: ૦૬-૦૮-૧૬	‘દિલ ચાહતા હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૦૯-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસીકા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
● પેડર રોડ	: ૦૪-૦૮-૧૬	‘અમે Darling એકબીજાના’ - નાટક	◇
	: ૧૮-૦૮-૧૬	‘રૂસ્તમ’ - ફિલ્મ	◇
	: ૧૫-૦૮-૧૬	‘મોર્ડન મિડલ ક્લાસ’ - નાટક	◇
● રોયલ જગડુશા	: ૦૮-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસી કા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
	: ૩૦-૦૭-૧૬	‘ખડખડાટ’ - લાફ્ટર શો	◇
● સાયન માટુંગા	: ૦૭-૦૮-૧૬	‘જ્યાં લક્ષ્મી ત્યાં નારાયણ’ - નાટક	◇
	: ૧૯-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસી કા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
	: ૨૯-૦૮-૧૬	‘પર્યુષણ વ્યાખ્યાનમાળા’	◇
	થી ૦૩-૦૯-૧૬		
● શિવાજી પાર્ક	: ૧૨-૦૮-૧૬	‘ચાલો કરીએ પ્રેમ’ - મ્યુઝિકલ શો	◇
	: ૧૫-૦૮-૧૬	‘મોહેંજોદરો’ - ફિલ્મ	◇
● વિલે પાર્લે	: ૧૬-૦૮-૧૬	‘અણસાર’ - નાટક	◇
	: ૨૧-૦૮-૧૬	‘દીવા ની જ્યોત’ - મ્યુઝિકલ શો	★
	: ૩૦-૦૮-૧૬	‘પ્રેરક પ્રવચન - વ્યાખ્યાનમાળા’	◇
	થી ૦૨-૦૯-૧૬		
● વસઈ	: ૨૦-૦૮-૧૬	‘ચાલો કરીએ પ્રેમ’ - મ્યુઝિકલ શો	★
● વાપી	: ૦૬-૦૮-૧૬	‘અદ્રશ્યમ’ - નાટક	◇
	: ૧૪-૦૮-૧૬	‘રૂસ્તમ’ - ફિલ્મ	◇
	: ૧૪-૦૮-૧૬	‘જુના ઈસી કા નામ હૈ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
● વાશી	: ૧૧-૦૮-૧૬	‘અમે Darling એકબીજાના’ - નાટક	◇
	: ૧૪-૦૮-૧૬	‘આર.ડી. બર્મન નાઈટ’ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૨૨-૦૮-૧૬	‘રેડી સ્ટેડી ગો’ - નાટક	◇

સંજ્ઞા : જમણા સાથે ★ જમણા વિના ◇ નાસ્તો ◆

દરેક સેન્ટરના પ્રમુખ તથા સેક્રેટરીને આથી જાણ કરવામાં આવે છે કે દરેક કાર્યક્રમ પત્યા પછી તુરંત જ સર્ક્યુલર તથા ઈ-મેઇલ સેન્ટ્રલ બોર્ડની ઓફિસમાં પહોંચાડવામાં આવશે તો જ ત્યાર પછીના ઈચ્યુમાં છાપવામાં આવશે.

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર તથા જૈન જાગૃતિ સેન્ટર-સેન્ટ્રલ બોર્ડ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા નીચેનાં સર્વે સેન્ટરો તથા સેન્ટ્રલ બોર્ડના પદાધિકારીના જન્મદિવસ નિમિત્તે ચેરમૅન હાર્દિક શુભેચ્છા પાઠવે છે

SEPTEMBER CHARTER DATE

S.No.	Name Of Centre	Charter Date	President	Mobile No	Secretary	Mobile No.
1	Badnawar	04-10-2015	Ashok Sanghvi	9981977001	Arun Sundecha	9424075822
2	Bhachau	07-10-2012	Anil Mehta	9825824597	Mayur Vora	9825475078
3	Una	08-10-2000	Ravindra Doshi	9825597927	Mahendra Shah	9426850992
4	Dhoraji	10-10-2010	Lalit Vora	9913975566	Kartikey Parekh	982587717
5	Udhna	13-10-2013	Jayantilal Kukra	9825135744	Rakesh Dangl	9427106327
6	Dhrangadhra	22-10-2000	Biren Mehta	9427395919	Nilesh Shah	9429110425
7	Pink Pant Nagar	25-10-1988	Rajeshwar Udani	9820021986	Dilip Mehta	8879661167

**JAIN JAGRUTI CENTRE CENTRAL BOARD & CHARITABLE TRUST
IMPORTANT PROGRAMMES / EVENTS BY JJC CENTRES : 2016-17
UPCOMING SOCIAL PROJECTS**

DATE	DAY	FUNCTION
25-09-2016	Sunday	JJC Bilimora Yuva Mela
25-09-2016	Sunday	JJC Nakhatrana Education Award Programme
16-10-2016	Sunday	JJC Ankleshwar Yuva Mela
20-11-2016	Sunday	JJC Sayaji Nagari Vadodara Yuva Mela
03-12-2016	Saturday	JJC Central Board Samuh Lagna
11-12-2016	Sunday	JJC Surendranagar Samuh Lagna
18-12-2016	Sunday	JJC Vapi Yuva Mela
25-12-2016	Sunday	JJC Dhrangadhra Yuva Mela
08-01-2017	Sunday	JJC Kalanagari Vadodara Yuva Mela
29-01-2017	Sunday	JJC Kandivali Yuva Mela

લગભગ ૧૯૬૦ના દાયકાના વિખ્યાત અમેરિકન સિંગર હેરી બેલાફોન્ટેનું આ ગીત અચાનક યાદ આવી ગયું.

Men Smart - Women Smarter

■ કિરણ શાહ Past Chairman

I say let us put men and women together to find who is smarter some say man - But I say Women of today are smarter than the men in Everyway.

This is not Utterly Butterly for our female Readers - But - It is a fact કે સ્ત્રીઓ ને પુરુષ સમકક્ષ બનાવી દેવાય તો તેઓ પુરુષોથી ચટિયાતી જ નીવડે કારણ કે સ્ત્રીઓમાં કોઠાસૂઝ (થોથાસૂઝ નહીં) પુરુષો કરતા વધારે હોય છે. સ્ત્રીઓની Sixth Sense ઘણી પાવરફુલ હોય છે. સ્ત્રીઓ પુરુષો કરતાં વધુ શાણી હોય છે કારણ કે તેઓ જાણે છે ઓછું પણ સમજે વધારે.

આટલી પૂર્વભૂમિકા બાંધ્યા પછી હું આ લેખમાં સ્ત્રીઓની વેદના-સંવેદના-વ્યથાની કશ્મકશ રજુ કરવાનો છું જેનું શિર્ષક છે “પતિ કરતાં સ્માર્ટ હોવું શું એ ગુનો છે” આપણા રુગણ સમાજને મેં ખૂબ જ બારીકાઈથી અવલોક્યો છે. મેં એવી ઘણી સ્ત્રીઓને જોઈ છે જેઓ લગ્ન સમયે Definatly પતિ કરતા સ્માર્ટ હોય છે, પણ ત્રણ-ચાર વર્ષમાં ફુટુંબની માવજત કરતા કરતા Typical મણીબેન થઈ જાય છે. હું એવી યુવતિઓની વાત કરું છું જે ફક્ત ભણેલી-ગણેલી જ નથી પણ સામાન્ય લોકોની સરખામણીમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ પામેલી છે, કાબેલ છે જેનામાં કૌવત છે અને સાથે કંઈક કરી દેખાડવાની તમજા છે, પણ તેમના નસીબમાં ફક્ત ઘરે રહીને ઠેંચા-છોકરા સાચવવાનું અને પરિવારજનો માટે ખાવાનું બનાવવાનું લખાયેલું હોય છે. This article is Dedicated to all these once upon a time smart women.

લગ્ન માટે કહેવાય છે કે તે સ્વર્ગમાં યોજાય છે પણ

જીવવો પડે છે તો નક્કર ધરતી પર જ. લગ્ન એ એવી મિજબાની છે જ્યાં ભોજન કરતાંય સદ્ભાવ કેટલીકવાર

વધારે મહત્વનો નીવડે છે. લગ્ન થાય ત્યારે સ્ત્રીએ પણ ઘણાં સપનાં જોયા હોય છે પણ સપનાં અને વાસ્તવિકતા વચ્ચે કેવો આભ અને જમીનનો તફાવત હોય છે તેતો જિંદગીમાં સમયની લપડાક ખાધા પછી જ અનુભવાય છે. પોતાના પતિ સાથે કેમ પરણી એનો સંતોષકારક ખુલાસો ઘણી બધી સ્ત્રીઓ પોતાની જાતને આપી કે સમજાવી શકતી નથી. ઘણી સ્ત્રીઓ લગ્ન દ્વારા પોતાના અસ્તિત્વ અને વ્યક્તિત્વને ખોઈ બેસે છે. એક સ્વતંત્ર વ્યક્તિ તરીકે ઘણીવાર એ પોતાનું સ્વરૂપ બતાવી શકતી નથી. સ્ત્રીઓ પુરુષોના માલિકીભાવને કારણે દુઃખી થાય છે. આજના આ પુરુષપ્રધાન (Man chauvinist) સમાજમાં જીવનના દરેક તબક્કે સ્ત્રીઓને આપણે સેકન્ડ ક્લાસ સિટિઝન માનીએ છીએ અને તેના સપનાઓને દબાવવામાં આવે છે.

માનવ ઇતિહાસ કદાચ સ્ત્રીઓને થયેલા અન્યાયનો ઇતિહાસ છે. આજ સુધીની બધી જ સદીઓ સ્ત્રીઓને સમજવામાં નિષ્ફળ ગયેલાની નાદાનિયતમાં વીતી ગઈ છે. આપણે એ સમજવું જોઈએ કે પુરુષપ્રધાન સમાજ ક્યારે પણ સ્વસ્થ કે નોર્મલ ન હોઈ શકે. અંબામા અને દુર્ગામાની પૂજા કરનારો સમાજ દહેજ મૃત્યુ શી રીતે વેઠી શકે? ભારતમાં મધ્યયુગમાં અને આઝાદી પહેલાના કાળમાં સ્ત્રીઓએ ઘણું સહન કર્યું છે. એ કાળમાં સ્ત્રીઓ ફક્ત સંતાન જણનારી પત્નીઓ હતી.

વેદકાળમાં સ્ત્રીઓ સંપૂર્ણ રીતે સશક્ત હતી, ત્યારની સંસ્કૃતિ ઉદાર અને સહિષ્ણુ હતી, પણ જેવી ધર્મ, ધર્મગ્રંથો અને સંપ્રદાયોની સત્તા આવી ત્યારથી સ્ત્રીની પડતી શરૂ થઈ. સમાજ જુદા જુદા વાડાઓમાં વહેંચાતો ગયો અને સમાજમાં એકબીજા વચ્ચે અંતર વધતું ગયું. સ્ત્રીને પુરુષની માલિકીની ચીજ બનાવી, તેની સ્વતંત્રતા

છીનવી અને તેને ઘરના ખૂણે ધકેલવામાં આવી. પુત્રને જન્મ આપી કુટુંબસેવામાં જ સ્ત્રીનો ધર્મ સમાઈ જતો. કુટુંબમાં સૌની જરૂરિયાતો અને સગવડો સાચવવામાં જ સ્ત્રી રચીપચી રહેતી. રસોયણ કે કામવાળી સિવાય બીજા કોઈ પણ રૂપમાં આપણે સ્ત્રીને ખીલવા જ નથી દીધી. વાતે વાતે “તું છાની માની બેસ” તને શું સમજ પડે? એવું સ્ત્રીને ઘણી વાર સાંભળવું પડે છે. કેમ એને કાયમ માટે women તરીકે જ જોવામાં આવે છે. Human વ્યક્તિ તરીકે તેના પૂર્ણ અસ્તિત્વને કેમ સ્વીકારવામાં આવતું નથી. સ્ત્રીઓ માટે વપરાતો બૈરી શબ્દ પણ પુરુષોની ગુરુતાગ્રંથિ પ્રગટ કરે છે. આ શબ્દ પત્ની કે સ્ત્રીને ચીજની કક્ષાએ લાવી મૂકે છે. આપણે એ સમજવું જોઈએ કે સ્ત્રી અને પુરુષ સમાન (Equal) છે સરખાં (Identical) નથી. આમ પણ મૂળભૂત રીતે કોઈની સાથે ન લડવું, જતું કરવું, સંબંધો જાળવી રાખવા એ સ્ત્રીની મૂળભૂત પ્રકૃતિ છે એટલે જ ઘર કે મિલકતમાં એના ભાગે કશું ન આવે તોય એ ભાઈ સાથે લડી નથી શકતી. સ્ત્રીની ખામોશીને આપણે સ્વીકૃતિ માની લીધી પણ એની પાછળ છૂપાયેલી વેદના આપણે ન જોઈ.

અમારા સુપુત્ર માટે શિક્ષિત કન્યા જોઈએ છે પણ ફક્ત હાઉસવાઈફ તરીકે જ. ઉચ્ચ શિક્ષણ પામેલી વહુને ઘરે લાવ્યા બાદ માત્ર હાઉસવાઈફ બનાવી દેવાનો સિલસિલો હજુ પણ ચાલુ છે. શિક્ષિત યુવતીઓને માત્ર ચુલોચક્કી સંભાળવાની ફરજ પાડવી એ એમની શક્તિ કુંઠિત કરી દેવા બરાબર છે. પોતાની યોગ્યતા અનુસાર કામ કરવા ન મળ્યું “પતિ કરતાં સ્માર્ટ હોવા છતાં”નો વસવસો જીવનભર તેના મનમાં રહી જાય છે. પતિ પણ આમાં મૂક પ્રેક્ષક બની પત્નીના સપનાનું ગણું દાબે છે અને આ સાથે સાથે તે એક વિચારશીલ, બુદ્ધિશાળી મિત્ર પણ ખોઈ બેસે છે. તેની આંખમાંની વેદના જોવાની પણ તેને ફરસદ નથી. સ્ત્રી-પુરુષનો વિકાસ પાર્ટનરશીપની ભાવના વગર ન થઈ શકે, આજે પણ સ્ત્રી પાર્ટનર તો છે જ પણ ઘણાખરા પરિવારમાં સાઈલેન્ટ પાર્ટનર છે.

અંતમાં સ્ત્રીની મહેનતના બદલામાં એને શું મળે છે? જેમાં એની જીંદગી ખરચાઈ જાય છે તે કામ ‘અનુભાવક’ ગણાય છે. થેન્કલેસ લેબર જેને પરિણામે પરિવાર તો સચવાઈ જાય છે પણ વ્યક્તિ તરીકે તે આત્મવિશ્વાસ ગુમાવતી જાય છે. અવલંબન રાખતી થઈ જાય છે, “તમે શું કરો છો?” નો જવાબ “કંઈ નથી કરતી” તેવો આપે છે છતાં એ એટલું બધું કરતી હોય છે.

સ્ત્રીઓને થતાં અન્યાયની બાબતમાં ઘણુંબધું લખ્યા પછી-સ્ત્રીઓ માટે એક આશાનું કિરણ-પુરુષપ્રધાન સમાજની માન્યતા કદાચ ખોટી સાબિત થાય એવી સદીમાં અને સમયમાં કદાચ આપણે અત્યારે જીવી રહ્યા છીએ.

અસ્તુ (So be it)

હા હું એક "Housewife", છું
વહેલી ઉઠીને મોડી સુવું છું,
સવારથી સાંજ બધું જ "manage", કરું છું,
રસોડામાં "Cook", છું,
કોઈવાર "Driver" પણ બની જાવ છું,
સમાજમાં કુટુંબની "re-presentive" છું,
પતિ સાથે પ્રેમિકા અને "better half" છું
પરિવારમાં બધાની "best-friend" છું.
સ્કૂલની મિટિંગમાં "perfect parent" છું.
તો પણ એક સવાલ હંમેશા ખટકે છે કે?
તારે ઘરમાં કામ શું હોય છે?
તું તો ફક્ત એક "housewife" છે,
અને હું હસતાં હસતાં કહું છું કે સાચી વાત છે
હું તો ફક્ત એક "housewife" છું.

મારું ઘર હું શોધું રે

મૂળ લેખક - નંદિની મહેતા

આ પતિનું ઘર, તે પિતાનું ઘર
ત્યાં કદાચ પુત્રનું ઘર
સ્ત્રીનું પોતાનું ઘર ક્યાં છે?
પિતાને ઘેર પારકી... પારકા ઘરે જવાનું છે
પતિને ઘેર પારકી... પારકા ઘરથી આવી છે
પુત્રને ઘેર પારકી.... કદાચ જુનવાણી છે
એવી જગા ક્યાં, જ્યાં
એ પારકી નહી હોય
આ રીતે હિન્દુસ્તાનની દરેક છોકરી સાવકી છે.

ભગવાન, ઈશ્વર, પરમેશ્વર, રબ, ગોડ, માલિક, અલ્લાહ ગમે તે નામે બોલાવો. લોકો સમજી જાય છે કે આ એવી શક્તિનું નામ છે કે જેને ભલે કોઈએ

પ્રભુ પ્રત્યે શ્રદ્ધા

■ હરીશ શાંતિલાલ મહેતા

જોઈ ન હોય પણ તેની અપાર શક્તિથી આસ્તિક કે નાસ્તિક કોઈ અજાણ નથી. દુનિયામાં ઢગલાબંધ ધર્મ અને તેના હજારો સંપ્રદાયો છે પણ જુદા જુદા લાખો નામે ઈશ્વર પુજાય છે. દેવીદેવતાઓ અને પત્થર પાળિયાઓ પણ શ્રદ્ધાપૂર્વક પૂજાય છે.

જૈન સમાજે પર્વાધીરાજ પર્યુષણની ઉજવણી હમણાં જ ઉત્સાહ અને ઉમંગથી પૂર્ણ કરી. આ પર્વ દરમિયાન તપ અને જપનો જે મહિમા આપણે જોયો તેનાથી ઠંગ રહી જવાયું. નાની ઉંમરના બાળકો અને યુવક યુવતીઓમાં પણ ધર્મ પ્રત્યેની ઉત્સુકતા જોઈને ખૂબ જ આનંદ થયો. આઠ ઉપવાસથી માંડીને માસક્રમણ સુધીની આરાધના તેઓએ ખૂબ જ ઉલ્લાસપૂર્વક કરી ધર્મશાસનનો જય થાઓ. અચાનક ધર્મ પ્રત્યેની શ્રદ્ધાનો ઉમળકો આવવાનું શું કારણ હશે ભલા?

હમણાં પરદેશમાં રહેતા એક સ્વજન જોડે ચર્ચામાં જાણવા માગ્યું કે યુ.કે., જર્મની અને યુ.એસ. જેવી મહાસત્તાઓમાં રહેતા નાગરિકોનો પ્રભુ પ્રત્યેનો લગાવ વધી રહ્યો છે. ગોડ ફીચર અર્થાત્ ખોટું કરવાથી પાપ લાગે અને ભગવાનનો ડર વધી રહ્યો છે. તેથી અનાયાસે પ્રજાનો મોટો વર્ગ સારા અને સાચા કામો અને પ્રવૃત્તિઓ તરફ વળ્યો છે.

જે સમજાવવા પાદરીઓ, મૌલાઓ, ગુરુ, ઋષિઓ, બાબા, સાધુ, મહાત્મા, લામાઓ સૌ મથી રહ્યા છે તે માણસ ધીરેધીરે પોતાની સમજણ પ્રમાણે સમજવા અને માનવા લાગ્યો છે. ભારતના ગામડાઓ તો ઠીક મહાનગરોમાં પણ ધર્મ પ્રત્યેની આસ્થા વધી છે. નાનમોટા ગ્રુપ ડિશક્ષનમાં પણ હવે લોકો ધર્મ પ્રત્યેની ચર્ચા કરે છે. અહીં નિંદા કરતા વધુ જાણવાની કુતુહલતા વધુ છે. તેઓએ મનથી પોતાનો ધર્મ, આરાધના, ગુરુ અને આસ્થાને અંજામ આપી દીધો છે.

રખે માનતા કે આ ધર્મભીરુતા કે સંસાર પ્રત્યેથી સૂઝ કે પલાયનવાદ છે. લોકો હવે જે નહોતા સમજતા તે સમજવાનો પ્રામાણિક પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. ભક્તિ કરવા, જ્ઞાન મેળવવા, તપ કરવા અને નિષ્ઠાપૂર્વક આરાધના કરવા ધર્મસમુદાયને ટોળાઓ મળી જાય છે. ભારતમા બાબાઓ, પંડિતો, પુજારીઓ સાથે લંપટ વેશધારીઓ પણ પૂજાય છે. આ અલૌકિક શક્તિ એ શું હશે! ઘણા તેની મૂર્તિ બનાવીને પૂજે છે. ઘણા તેને નિરાકાર માનીને ધ્યાનમગ્ન બને છે. ઘણા તો તેને નામ

આપવા પણ તૈયાર નથી.

આ અદ્ભુત કુદરતી શક્તિને માનવા, માપવા અને તેને અનુસરવા સર્જાયેલા શાસ્ત્રો, વિધીવિધાનો, અનુષ્ઠાનો અલગ અલગ પ્રકારના

હોઈ શકે પણ એકંદરે સમગ્ર વિશ્વમાં બે અંતિમ છેડાઓ ખૂબજ કાર્યરત છે-એક ધર્માધિ જૂથ ધર્મને નામે આતંક ફેલાવે છે અને બીજું ધર્મને નામે પ્રેમ, ભાઈચારો અને સમાજ-ઉત્કર્ષનો સંદેશ ફેલાવવા માંગે છે. આમ ધર્મ પ્રત્યેની વધતી આસ્થા ક્યાંક ધર્માધતાનું પ્રતીક બની છે. તો ક્યાંક ધર્મભીરુતાનું!

એકંદરે એક વાતની સુખદ નોંધ લેવી ઘટે. સમગ્ર વિશ્વમાં ધર્મ પ્રત્યેની લોકોની રૂચિ વધી છે. સમાજમાં જેટલા દૂષણો વ્યાપ્યાં છે તેનાથી વધુ સમાજમાં પ્રેમ અને લાગણીના રોપા વવાયાં છે. દુરાચારીઓની ક્ષમતા ભલે વધારે દેખાય પણ ધર્મનું મહત્વ દુનિયામાં ક્યારેય ઘટશે નહિ. સદાય ધર્મરાજનો ધ્વજ લહેરાતો જ રહેશે.

જૈન જાગૃતિ સેન્ટરના નવા સેન્ટરો ખોલવા બાબત...

ભારતભરના તથા પરદેશમા વસતા સમગ્ર જૈનોને એક છત્ર નીચે લાવી જૈનોનો સામાજિક તથા રાજકીય ક્ષેત્રે અવાજ ખુલંદ બનાવવા જૈન જાગૃતિ સેન્ટરની નેમને વધુ સફળ બનાવવા આપણા ધ્યાનમાં કોઈ એવું ક્ષેત્ર હોય જ્યાં જૈનોની વસતી સારા પ્રમાણમાં હોય અને ત્યાં જૈન જાગૃતિનું કોઈ પણ સેન્ટર ન હોય તો આપને વિનંતી છે કે આપ ત્યાં સેન્ટર ખોલવા પ્રયત્ન કરો અને તે વિષે જૈન જાગૃતિ સેન્ટરની ઓફિસે જાણ કરો.

સંપર્ક: ૨૦૧, માથાર્ આર્કેડ, સુભાષ રોડ, વિલેપાર્લા (પૂર્વ), મુંબઈ-૫૭.
ફોન: ૬૬૯૭૩૦૩૮/૬૫૭૨૬૬૩૬

લિ. સેક્રેટરી જનરલ

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર સેન્ટ્રલ ઓફિસ

જેજેસી કાંદિવલી

સંચાલિત

જૈન સગપણ માહિતી સેન્ટર (કાંદિવલી)

(શ્રી કિરીટભાઈ ભાઈલાલભાઈ શાહ પરિવાર પ્રેરિત)

અષ્ટમ યુવક - યુવતી પરિચય સંમેલન (ગ્રેજ્યુએટ યુવા મેલા)

રવિવાર . તા. ૨૯ મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૭ સમય : સવારે ૮.૦૦ થી બપોર ૨.૦૦ સુધી

બે અલગ પરિવારોની પરંપરા, બે અલગ અલગ પાત્રોની વર્તમાન જીવનશૈલીની વિવિધતાનો સમજણથી સમન્વય કરીને આપના ભાવિ જીવનને સગપણના સેતુ પ્રતિ દોરી જતો “મંગલ મંચ” એટલેજ “જૈન સગપણ માહિતી સેન્ટર” જેના દ્વારા રજીસ્ટર્ડ થયેલા, મુંબઈ કે મુંબઈ બહારના માત્ર અપરિણીત સ્નાતક (ગ્રેજ્યુએટ) થયેલા જેઓની વય ૨૧ થી ૩૫ વર્ષ સુધીની જ હોય એવા જૈન સમાજના લગ્ન ઈચ્છુક યુવક / યુવતીઓને તા. ૧૦.૦૧.૨૦૧૭ સુધીમાં તેમનું નામ રજીસ્ટર્ડ કરાવીને આ સંમેલનમાં સહભાગી થવા અમારું હાર્દિક આમંત્રણ છે. વહેલા તે પહેલાના ધોરણે નામો રજીસ્ટર્ડ કરાવાના રહેશે. નિર્ધારિત સભ્ય સંખ્યા પૂરી થયા પછી વધુ નામો સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.

સંપર્ક સૂત્ર : જૈન સગપણ માહિતી સેન્ટર

દુકાન નં.૯, સાંઈરાજ ગોર્ડન, હેમુકલાની રોડ નં.૩, (ઘરાની વાડી) મોદી પાર્કની સામે,
કાંદિવલી (વેસ્ટ) મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૬૭, ફોન: ૨૮૬૬ ૦૧૬૯ મો. ૯૩૨૦૦૩૬૯૭૨ / ૧ ૯૮૬૯૯૯૭૪૩૯ / ૯૯૨૦૭૨૨૫૪૨
Website : www.jjckandivali.com Email : info@jjckandivali.com

Adv.

૨૨મો સમૂહલગ્નોત્સવ

જેજેસી-સેન્ટ્રલ બોર્ડ

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર-સેન્ટ્રલ બોર્ડ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા
આયોજન

શનિવાર, તા. ૩.૧૨.૨૦૧૬ના રોજ, ડોન બોસ્કો હાઈ સ્કૂલ, લિંક રોડ

બોરીવલી - વેસ્ટમાં કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

વહેલા તે પહેલાના ધોરણે ૨૧ યુગલોને લેવાનાં છે.

વડીલોને ખાસ સૂચના કે વહેલી તકે જેજેસી ઓફિસમાં સંપર્ક કરવા નમ્ર વિનંતી.

ઓફિસ: ૨૦૧, માથારુ આર્કેડ, સુભાષ રોડ, વિલે પાર્લે (ઈસ્ટ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૫૭.

ટે. નં. ૬૫૭૨૬૬૩૬ ટેલિફોન: ૬૬૯૭૩૦૩૮

Email: admin@jainjagruti.com • Website: www.jainjagruti.com

વિદ્યાર્થીઓ માટે ખાસ

પૌષ્ટિક આહાર અને વ્યાયામનો અભાવ

તમને કદાચ થતું હશે કે યાદશક્તિને પૌષ્ટિક આહાર અને વ્યાયામ સાથે શું નિસબત? મગજમાં યાદશક્તિનાં કેન્દ્રો આવેલાં છે. મગજને શુદ્ધ લોહી પૂરતાં પ્રમાણમાં ન મળે તો પણ આપણી યાદશક્તિ નબળી પડે. આખો વખત બર્ગર, પિઝ્ઝા, નુડલ્સ જેવા ફાસ્ટફૂડ ખાધા કરીશું, વધુ પડતો તળેલો-તીખો ખોરાક ખાતાં રહીશું, ખાવામાં અનિયમિત રહીશું તો શરીરની રોગપ્રતિકારક શક્તિ ઓછી થતી જશે. વિજ્ઞાનમાં સમતોલ આહાર-પૌષ્ટિક આહારનો પાઠ આવે છે ને? એ પાઠ માત્ર પરીક્ષા પૂરતો ગોખવાનો નથી એને જીવનમાં પણ ઉતારવાનો છે. આપણા શરીર માટે કયા કયા પૌષ્ટિક આહાર હોઈ શકે એની જાણકારી અચૂક હોવી જોઈએ. નિયમિત ભોજન લેવું. પૂરતા પ્રમાણમાં પાણી પીવું અને બહારનું ભાગ્યે જ કશું ખાવું એવો નિયમ બનાવશો તો તમારી યાદશક્તિ કાયમ સતેજ રહેશે.

હમણાં જ વિશ્વવિખ્યાત જાદુગર કે. લાલને મળવાનું થયું. (હવે તેઓ હયાત નથી) તેઓ અઠ્યાસી વર્ષના હતા ત્યારેય રંગમંચ પર સ્ફૂર્તિથી જાદુના ખેલ બતાવતા હતા. વધતી વયને કારણે પણ એમની સ્ફૂર્તિમાં ફરક પડ્યો ન હતો. કે. લાલે કહ્યું કે, ‘હું જીવનમાં ક્યારેય પણ હોટલનું જમ્યો નથી. ભોજનમાં નિયમિત છું.’ કે. લાલ મહાન બની શક્યા, એનું એક કારણ એ પણ કે, એમણે જીવનભર પૌષ્ટિક-સમતોલ આહાર લીધો.

સાથે કસરત પણ એટલી જ જરૂરી છે. શુદ્ધ લોહી આખા શરીરમાં ફરવું જોઈએ. જો આખો વખત ટી.વી. જોયા કરીશું, આખો વખત બેસીને ભણાભણ કરીશું, મોટા ભાગનો સમય ઊંઘ્યા કરીશું તો શરીરમાં થાક-કંટાળો ને આળસ પોતાના ઘર બનાવશે. એક આખા દિવસમાં અડધો કલાક કસરત માટે ફાળવો. ટી.વી. જુઓ એના કરતાં

અડધો કલાક મિત્રો સાથે પકડવાવ, છપ્પો, લંગડી, ક્રિકેટ વગેરે રમો. જૂની રમતો અત્યારે લગભગ ભુલાઈ ગઈ છે અને આપણે વીડિયો ગેમ્સની જાળમાં ફસાઈ ગયા છીએ. મેદાની રમત રમશો તો એરોબિક કસરતનો ભરપૂર લાભ મળશે. થોડાક જ દિવસમાં તમે શરીરમાં સ્ફૂર્તિનો, પ્રચંડ શક્તિનો અનુભવ કરશો.

ધોની કે તેંડુલકર સિક્સર મારે અને તમે ખુશ થાઓ એના કરતાં ટી.વી. પર એ મેંચ જોવાને બદલે તમે ખુદ ક્રિકેટ રમો. શરીરની કસરત પણ થશે ને સાથે મન પણ પ્રકૃતિલિત રહેશે. પૌષ્ટિક આહાર ન લેતા હો અને નિયમિત વ્યાયામ ન કરતા હો તો તમે અવારનવાર કોઈ ને કોઈ પ્રકારના નાના-મોટા રોગના શિકાર બન્યા કરશો. શરદી, તાવ, માથું દુઃખવું, પેટમાં દુઃખવું, આખું શરીર તૂટવું, કંટાળો આવવો, આળસ થવી, નિરાશાના વિચારો વગેરે અનેક તકલીફોથી તમે પીડાશો. માંદા હો છો ત્યારે અનુભવ્યું હશે કે, ઘણીબધી બાબતો તમને યાદ રહેતી નથી. ઈચ્છા હોવા છતાં શરીર અને મન તમને સાથ ન આપતાં હોવાને કારણે કામ કરવાનું મન થતું નથી.

માટે પ્લીઝ! જીવનમાં ઝળહળતી સફળતા મેળવવી હોય તો પૌષ્ટિક આહાર લો. બહારના નાસ્તા ખાવાનું બંધ કરો, ઘરનો જ નાસ્તો ખાવ.

દરરોજ ત્રીસથી ચાળીસ, મિનિટની કસરત કરો. અહીં ઘરમાં બેસીને રમવાની વાત નથી. આખા શરીરને કસરત મળે, શરીરના બધા જ સ્નાયુઓ-અંગોને અસર પહોંચે એ પ્રકારની રમતો પસંદ કરો અથવા પછી એકલાએકલા રસ્તા પર ચાલવાનું કે દોડવાનું રાખો. તમે ભાગ્યે જ માંદા પડશો. તમને ભાગ્યે જ થાક, કંટાળા કે આળસનો અનુભવ થશે. તમે કાયમ સવારના ખીલેલાં ફૂલની જેમ મધ્યમઘટા રહેશો, તાજગીસભર રહેશો.

(શ્રી જનક નાયક કૃત ‘વિદ્યાર્થીઓ અને યાદશક્તિ’માંથી)

**Bite into Nature's Goodness
Everyday!**

www.naturalsbite.com

- SNACKS
- READY TO FRY
- MUKHWAS

Available at:

NATURAL FARMS WAFERS & NAMKEEN

3/A, Jay Laxmi Industrial Estate, Khetani Industrial Area, 107/Bazar Ward, M.N. Road, Near Fauziya Hospital, Kurla (West), Mumbai - 400 070.

PLACE YOUR ORDER ON: info@naturalsbite.com / CALL CUSTOMER CARE: +91 93205 12233

१५

सप्टेंबर २०१६

Website : www.jain...

JJC Borivali - JJC Dahisar - JJC

Presented by

Rangat Production by

Harmony Events by

શ્રી. જી. સી. સી.

ઈન્ડિયાની બહારચાર્ય

જેજેસી નવરાત્રી મહોત્સવ

HI-FI 4 WAY SOUND

STADIUM TYPE SEATING

WOODEN PLATFORM

MENS / WOMENS SECURITY

DAILY / LOTS OF

૩૦-૯-૨૦૧૬ થી

રાત્રે ૭.૦૦ કલાકે

જેજેસી બોરીવલી
શ્રી મણિકાંત વી. કોઠારી

જેજેસી દહિસર
શ્રી ચંદ્રકાંત એફ.

પ્રમુખ

પ્રમુખ

શુભારંભ
લીંક રોડ, એસ.કે. રિસોર્ટથી દહિસર

www.jainjagruti.com

JJC Dahisar Ladies Wing

resents
n by Chandresh Shah
ts by Rupesh Shah

ગી. ના. ટ.

વેજસ કોઠારી

કીશલ પુટેયા

ગી. ના. ટ.

એકતા પુટેયા

સુર્યેશ સેજપાલ

LIVE PRESENTATION ON LED

FOOD COURT

WELL KNOWN MUSICIAN

QUALITY GROWN

TS OF PRIZES

શ્રી ૧૧-૧૦-૨૦૧૬

૦ કલાક થી

દહિસર

એફ. શાહ

પ્રમુખ

જેજેસી દહિસર લેડીસ વિંગ

શ્રીમતી સેજલ એસ. શાહ

પ્રમુખ

સ્થળ

શ્રીમ ગ્રાઉન્ડ

દહિસર તરફ, બોરીવલી (વેસ્ટ), મુંબઈ

૧૭

સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૬

SKYLARK ENTERTAINERS
JAI EVENTS & PURPLE BLUE EVENTS
 IN ASSOCIATION WITH
DALAL STREET GROUP
 PRESENTS

great Indian MUD RUN

On 14th Aug. 2016

1 prize
₹ 50,000/-

INTERNATIONAL
ADVENTUROUS
SPORT

- * 20 OBSTACLES.
- * STRESS BUSTER
- * TEAM BUILDING
- * ENDURANCE TEST

Entry Fee 2000/- Includes
VEG-LUNCH, HI-TEA
RAIN DANCE WITH DJ
& LOTS OF SPOT PRIZES

Special
* KID'S ZONE
* Students Discount
* Corporate Discount
* Free Parking

Venue: Dreamland Ground & Banquet,
Yashwant Smart City, Gokhivre Road, Vasai - East.

VENUE
PARTNAR

ASSOCIATE
PARTNAR

MEDIA
PARTNAR

TICKETING
PARTNAR

**Next Grand Event; RADIANCE NAVRATRI AT SAHARA STAR HOTEL
 & RADIANCE NAVRATRI VASAI AT YASHWANT SMART CITY -
 1ST OCT. TO 10TH OCT. 2016**

FOR MORE DETAILS CONT; KAILASH 9867651169 / 8828441992

**SPECIAL 10% DISCOUNT FOR JJC MEMBERS
 FOR GROUP BOOKING SPECIAL DATES AVAILABLE**

Advt.

મુનશીના પરિચયમાં આવનાર કોઈ પણ વ્યક્તિને તેમની બહુમુખી પ્રતિભા (Versatility of talents)નો

મુનશીનું જાહેર જીવન

તેમની શક્તિ બીજા બહુ ઓછામાં મેં જોઈ છે.

બીજો અગત્યનો કેસ હતો ૧૯૫૮માં. વ્યાવસાયી

અનુભવ થયા વિના રહે નહિ. જીવનનાં વિવિધ ક્ષેત્રોમાં મુનશીનો મહત્વનો ફાળો છે. સાહિત્ય, શિક્ષણ, રાજકારણ, કાયદો, વહીવટી ક્ષેત્ર, ધર્મ અને તત્ત્વજ્ઞાન, ભારતીય સંસ્કૃતિ, સંસ્કૃત, સંસ્કૃત વિશ્વપરિષદ આ બધામાં મુનશી અગ્રસ્થાને રહ્યા છે. નાજુક તબિયત છતાં એમનામાં અથાગ પરિશ્રમ કરવાની શક્તિ હતી. Genius is defined as 90 percent industry and 10 percent intuition. Munshi was a genius. મુનશીમાં મૌલિક કલ્પના હતી. મહત્વાકાંક્ષા હતી. તે સ્વપ્નદષ્ટા હતા. તેમનામાં કળાકારની દૃષ્ટિ હતી. અગ્રે મુનશીના જાહેર જીવન વિશે સંક્ષેપમાં નિર્દેશ કરીશ.

૧૯૧૩માં વકીલાત શરૂ કરી. શરૂઆતનાં વર્ષો દરેક વકીલને મુસીબતમાં જાય છે તેમાં મુનશી અપવાદ ન હતા. સદ્ભાગ્યે, ભુલાભાઈ દેસાઈની ચેમ્બરમાં સ્થાન મળ્યું, ત્યાં ઘણો અનુભવ મળ્યો. બુદ્ધિની તીક્ષ્ણતામાં, પૃથક્કરણ શક્તિમાં મુનશી કોઈથી ઊતરે એવા ન હતા. ટૂંક સમયમાં જ વકીલ તરીકે મુનશીએ નામના મેળવી અને અગ્રસ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું.

વકીલ તરીકે મુનશીનો પ્રથમ પરિચય મને લગભગ ૧૯૩૦માં થયો. ઘણા મોટા અને પ્રસિદ્ધ વકીલો સાથે કામ કરવાની મને તક મળી છે. હું વિનાસંકોચ કહી શકું છું કે મુનશી પ્રથમ પંક્તિના વકીલ હતા, એટલું જ નહિ, પણ મારા નમ્ર મત મુજબ મુનશીમાં વકીલ તરીકે જે મૌલિકતા (Originality) હતી તે બીજા બહુ થોડામાં મેં જોઈ છે. તેમને કેસ સોંપ્યો હોય તો સોલિસિટરે તૈયાર કરીને આપ્યું હોય તેટલું સરસ રીતે રજૂ થાય, એટલું જ નહિ, પણ કાંઈક નવું જ શોધી કાઢે. કેસની સાથે તાદાત્મ્ય અદ્ભુત રહેલું.

બે જ દાખલા આપીશ. ૧૯૪૬માં સરકારે હજાર રૂપિયાની અને તેની ઉપરની નોટો ચલણમાંથી ખેંચી લીધી, Demonetisation કર્યું, ‘ફ્રી પ્રેસ’ના તંત્રી સદાનંદને થયું કે સરકારે આ ખોટું કર્યું છે અને લડવું જોઈએ. તેમની પાસે તો હજાર રૂપિયાની એક નોટ પણ નહોતી, પણ બીજાની લઈને પોતાને અન્યાય થયો છે એવી રીતે હાઈ કોર્ટમાં કેસ કર્યો. હું સદાનંદનો સોલિસિટર હતો. મેં મુનશીને બ્રીફ આપી. કેસ તદ્દન નવા પ્રકારનો જ હતો. મુનશીની રજૂઆત, સૂક્ષ્મ દલીલો (Subtlety of Arguments), અટપટા અને ગહન મુદ્દાઓને સરળતાથી અને આકર્ષક રીતે રજૂ કરવાની

પત્રકારો માટે સરકારે નવો કાયદો કર્યો હતો તે મુજબ વેતન પંચ હરસિદ્ધભાઈ દીવેટિયાના પ્રમુખપદે નિયુક્ત થયું હતું. તે પંચે ચુકાદો આપ્યો તેથી વર્તમાનપત્રો પર બહુ મોટો આર્થિક બોજો પડતો હતો. ઘણાને ધંધો બંધ કરવાનો વખત આવે એમ હતો. અખિલ ભારતીય પ્રશ્ન હતો એટલે વ્યૂઝપેપર સોસાયટીએ એ ઉપાડી લીધો અને તે સુપ્રીમ કોર્ટમાં ચુકાદા વિરુદ્ધ અરજીઓ કરી. સોસાયટી તરફથી હું સોલિસિટર હતો. બીજાં કેટલાંક વર્તમાનપત્રોએ પણ આવી અરજીઓ કરી હતી તેમાં એક ‘ઈન્ડિયન એક્સ્પ્રેસ’ની હતી. સોસાયટી તરફથી ૪-૫ અરજીઓ કરી હતી તેમાં એક હતી ‘જન્મભૂમિ’ તરફથી.

આ પણ એક નવા પ્રકારનો જ કેસ હતો. દેશનાં બધાં વર્તમાનપત્રોને એની ભારે અસર થતી હોવાથી મારી જવાબદારી મોટી હતી. વકીલ તરીકે કોને રોકવા એ પ્રશ્ન હતો. મને જુદાંજુદાં સૂચનો થતાં. કોઈ બંગાળના, તો કોઈ બિહાર કે ઉત્તર પ્રદેશના આગેવાન અને પ્રખ્યાત વકીલોનાં નામો મને આપવામાં આવતાં. મેં સાફ કહ્યું કે મને જેનામાં પૂરો વિશ્વાસ હોય અને જેની સાથે કામ કરવાનું મને બરાબર ફાવે એવાને જ હું રોકીશ અને મેં મુનશીનું નામ સૂચવ્યું.

મુનશીએ આ સમયે દસ વર્ષથી વકીલાત છોડી દીધેલી. ૧૯૪૮માં બંધારણ સભાના સભ્ય થયા ત્યારથી બંધારણ ઘડવામાં રોકાયા. પછી કેન્દ્રમાં પ્રધાન થયા અને ૧૯૫૨થી ઉત્તર પ્રદેશના ગવર્નરપદે પાંચ વર્ષ રહ્યા. એટલે બધાએ મને કહ્યું કે, મુનશી is out of practice અને તેમને રોકવામાં જોખમ છે, પણ મને વિશ્વાસ હતો અને હું મક્કમ રહ્યો. મુનશીને જ રોક્યા.

અકસ્માતે એવું બન્યું કે ઈન્ડિયન એક્સ્પ્રેસનો કેસ પહેલો હતો. મદ્રાસના જાણીતા વકીલ નામ્બિયાર તેમાં હતા. તેઓએ છ દિવસ દલીલો કરી, પણ સુપ્રીમ કોર્ટના પાંચે જજો પૂર્ણપણે વિરુદ્ધ હતા. અમે ભારે ચિન્તામાં હતા. મુનશીએ અથાગ પરિશ્રમ લઈ ખૂબ તૈયારી કરેલી. લગભગ નવ દિવસ સુધી હું, મુનશી અને બીજા બે જૂનિયર વકીલો ૮-૧૦ કલાક સાથે બેસી તૈયારી કરતા. ૫-૬ હજાર પાનાંનો રેકર્ડ હતો. મુખ્ય મુદ્દા Freedom of the press અને

principles of wage fixationના હતા. મુનશીએ કેટલાય બ્રિટિશ, અમેરિકન અને બીજા દેશોના કેસોનો અભ્યાસ કરી, મુદ્દાઓ તારવ્યા હતા. મુનશીનો વારો આવ્યો. જરા પણ અતિશયોક્તિ વિના હું કહું છું કે માત્ર ત્રણ કલાકમાં, વીજળીની અસર થાય તેમ મુનશીએ રજૂઆત કરી અને જજો વિરુદ્ધ હતા તેમને ધ્યાનપૂર્વક સાંભળવાની ફરજ પાડી અને પછી ત્રીજા દિવસ સુધી મુનશીએ દલીલો કરી તે ખરેખર ચમત્કારિક હતી. મુનશી માત્ર વકીલ ન હતા. He was an artist અને તેમની રજૂઆતમાં સૂક્ષ્મતા, બુદ્ધિચાતુર્ય અને ભાષા પરનું પ્રભુત્વ અપ્રતિમ હતાં. એ કેસ અમે જીત્યા. સુપ્રીમ કોર્ટના ઇતિહાસમાં ૪૫ દિવસ લાગલાગટ ચાલ્યો હોય તેવો એ પ્રથમ કેસ હતો અને એ ૨૫૦ પાનાંનો ચુકાદો આજે પણ આવા કેસ માટે પ્રમાણભૂત રહ્યો છે.

વકીલાત શરૂ કરી પછી બે-ત્રણ વર્ષમાં જ મુનશીએ રાજકારણમાં પ્રવેશ કર્યો. એની બિસેન્ટની હોમ રૂલ લીગમાં સક્રિય ભાગ લેતા થયા. ઈન્દુલાલ યાજ્ઞિક, જમનાદાસ દ્વારકાદાસ, ઉમર સોબાની અને શંકરલાલ બેંકર-બધા મિત્રો સાથે કામ કરતા. ઈન્દુલાલ સાથે મળી 'નવજીવન અને સત્ય' અને પછી 'ચંગ ઈન્ડિયા' શરૂ કર્યાં, જે છેવટે ગાંધીજીના હાથમાં ગયાં. ગાંધીજી ૧૯૧૫માં ભારત આવ્યા. ચાર વર્ષમાં તો દેશનું રાજકારણ પલટાઈ ગયું અને કોંગ્રેસનું સુકાન ગાંધીજીના હાથમાં આવ્યું. ઝીણા, મુનશી અને બીજા ઘણા કોંગ્રેસમાંથી છૂટા થયા.

મુનશી લગભગ ૧૦ વર્ષ સુધી ગાંધીજીથી દૂર રહ્યા. એમનો મત એવો કે બંધારણીય ધોરણે, (Constitutional Methodsથી) ચળવળ કરવી. અસહકાર અને સત્યાગ્રહનું આ સમયે મુનશીને આકર્ષણ ન હતું. ૧૯૨૬માં મુંબઈ યુનિવર્સિટીના પ્રતિનિધિ તરીકે લેજિસ્લેટિવ કાઉન્સિલમાં દાખલ થયા. યુનિવર્સિટીને નવું સ્વરૂપ આપવા કાયદો થયો તેમાં એમણે મહત્ત્વનો ભાગ લીધો.

ફેબ્રુઆરી ૧૯૨૬માં લીલાવતીબહેન સાથે લગ્ન થયું અને મુનશીના જીવનમાં પલટો આવ્યો. લીલાવતીબહેનને ગાંધીજીનું આકર્ષણ હતું. મુનશી ઈંપતી ગાંધીજીના રાજકારણમાં મંપલાવવા તૈયાર થયું. બારડોલીએ આ તક આપી. બારડોલીની લડતનો સુખદ અંત લાવવામાં આવ્યો અને ત્યાર પછી જે તપાસ થઈ તેમાં મુનશીનો મહત્ત્વનો ફાળો હતો. બારડોલીથી સરદારનો સંપર્ક થયો. ૧૯૨૦માં નાગપુરમાં કોંગ્રેસ છોડી હતી. ૧૯૩૦માં ફરી દાખલ થયા. ગાંધીજીને લખેલ એક પત્રમાં મુનશીએ લખ્યું:

"In 1920, I left the Congress because at Nagpur you changed its creed; today in 1930, I rejoin it because I have come to believe that outside that creed there is no honest political life. For long I disapproved your methods; today, except through them, I cannot visualise a free India".

નાજુક તબિયતને કારણે મુનશીએ આરામનું જીવન ગાળેલું, પણ ૧૯૩૦માં મીઠાના સત્યાગ્રહમાં જોડાયા અને જેલ ગયા. ગાંધીજી સાથેના પોતાના સંબંધો વિશે મુનશીએ પોતે I Follow the Mahatma પુસ્તકમાં વિગતથી લખ્યું છે. મુનશી ઈંપતી ગાંધીજીને પૂર્ણ સમર્પણ કોઈ દિવસ કરી ન શક્યું, પણ ગાંધીજીનું આકર્ષણ કાયમ રહ્યું. ૧૯૩૧ના સત્યાગ્રહમાં ફરી બે વર્ષ જેલ મળી. ૮મી ડિસેમ્બર, ૧૯૩૩ના દિવસે રોજનિશીમાં નોંધ્યું:

"Tell him (Gandhiji) I am not offering CD again; I mean to go back to the Bar, Reasons:

(a) health will not permit;

(b) the welfare of the family makes it necessary".

ગાંધીજી ઈચ્છતા હતા કે મુનશી વકીલાત છોડી, બધો સમય સેવામાં આપે. મુનશીને એ માન્ય ન હતું. મુનશીએ રોજનિશીમાં લખ્યું છે:

"We are birds of the spring. We will sing while it lasts and then will disappear to be heard no more".

મુનશી અને ગાંધીજીની જીવનદૃષ્ટિમાં મોટું અંતર હતું, પણ ગાંધીજીની અને તેથીય વિશેષ સરદારની પ્રીતિ તેમના પર સદા રહી. તેમની શક્તિનો પૂરો ઉપયોગ થયો, પણ અંતર રહ્યું. અહિંસા, અપરિગ્રહ, સાદાઈ, સ્વૈચ્છિક ગરીબાઈ, આ બધું મુનશીને અધિકાંશે માન્ય ન હતું. ૧૯૩૭માં કોંગ્રેસે ધારાસભામાં પ્રવેશ કર્યો ત્યારે મુનશી ગૃહપ્રધાન થયા અને પોતાની શક્તિનો પૂરો પરિચય આપ્યો. ૧૯૪૨ની લડતમાં ભાગ ન લીધો. અખંડ હિન્દુસ્તાનના મુદ્દા પર ફરી ગાંધીજીથી છૂટા થયા. અખાડા પ્રવૃત્તિ, તોફાનોના બચાવ માટે હિંસક સામનો આવા મતભેદનાં કારણો હતાં. નહેરુને પણ ગાંધીજી સાથે તીવ્ર મતભેદો હતા, પણ નહેરુએ પૂર્ણ સમર્પણ કર્યું હતું. મુનશી માટે તે શક્ય ન હતું. પોતાથી બને તેટલી સેવા આપતા. ૧૯૪૫ સુધી કોંગ્રેસથી છૂટા રહ્યા. ગાંધીજી સાથે

લાંબો પત્રવ્યવહાર થયો. મુનશી પર શંકાનાં વાદળો હતાં. Munshi has always remained a controversial figure. બાપુ આમંત્રણ આપે તો કોંગ્રેસમાં જોડાવું એમ મુનશીની ઈચ્છા હતી. બાપુનું આવું આમંત્રણ ન આવ્યું.

છેવટે ૧૯૪૬માં કોંગ્રેસમાં ફરી દાખલ થયા. દેશમાં પરિસ્થિતિ પલટાઈ ગઈ. દેશના ભાગલા થયા અને કેન્દ્રમાં કોંગ્રેસ સત્તાસ્થાને આવી. હૈદરાબાદનો વિકટ પ્રશ્ન ઊભો થયો. સરદારે મુનશીને માથે જવાબદારી નાખી. હૈદરાબાદમાં એજન્ટ નીમ્યા. કામ અતિવિકટ અને નાબુક હતું અને જીવનું જોખમ હતું. મુનશીએ ઘણી કુશળતાથી કામગીરી બજાવી છતાં કેટલીક ગેરસમજ પણ ઊભી થઈ. છેવટે Police actionથી હૈદરાબાદના પ્રશ્નનો અંત આવ્યો.

૧૯૪૮માં બંધારણ સભા (Constituent Assembly) થઈ ત્યારે બંધારણના ઘડતરમાં મુનશી અગ્રસ્થાને હતા. હું બંધારણ સભાનો સભ્ય હતો અને મુનશીના કામનો સાક્ષી રહ્યો. બંધારણ અમલમાં આવ્યું ત્યારે કેન્દ્રના પ્રધાનમંડળમાં તેમને સ્થાન મળ્યું, પણ આશ્ચર્યની વાત એ હતી કે તેમને અગ્ર અને ખેતીવાડી ખાતું સોંપવામાં આવ્યું. અગ્રની બાબતમાં આ વખતે દેશની સ્થિતિ સારી ન હતી. મુનશીએ કાંઈક નવી યોજનાઓ કરી. વનમહોત્સવ શરૂ કર્યો, પણ નહેરુ સાથે મુનશીને બહુ ફાવતું નહિ.

૧૯૫૨ની ચૂંટણી પછી એમને ઉત્તર પ્રદેશના ગવર્નરપદે મૂક્યા. મુનશી મહાલી શકે એવું આ સ્થાન હતું. આ પદેથી નિવૃત્ત થયા પછી કોંગ્રેસમાં મુનશીનું અસરકારક સ્થાન ન રહ્યું. મુનશીથી પ્રવૃત્તિ વિના બેસી રહેવાય નહિ. છેવટે સ્વતંત્ર પક્ષમાં જોડાયા. મારા નમ્ર મત મુજબ મુનશીના જીવનની આ એક કરુણ ઘટના હતી. સ્વતંત્ર પક્ષમાં મુનશી જોડાવાના હતા તેના થોડા દિવસ પહેલાં મેં ડૉ. બાલિગાની હોસ્પિટલમાં ઓપરેશન કરાવેલું અને તેઓ મને જોવા આવ્યા હતા, ત્યારે મેં પૂછ્યું અને આગ્રપૂર્વક વિનંતી કરી કે તેમણે આવું ન કરવું. મને કહે, “કોંગ્રેસમાં મારો કોણ ભાવ પૂછે છે?” મેં કહ્યું “આટલા માટે વિરોધ પક્ષમાં જવાય?” પણ સ્વતંત્ર પક્ષમાં તેમને ચેન ન હતું. ઘણા મતભેદ હતા અને છેવટે તેમાં લગભગ નિષ્ક્રિય અને નિવૃત્ત થયા.

જીવનનાં છેલ્લાં ૧૦-૧૨ વર્ષ તેમણે સંપૂર્ણપણે ભારતીય વિદ્યા ભવનને આપ્યાં. તેમણે પોતે પણ આ કાર્યમાં

જીવનની સાર્થકતા અનુભવી, ખૂબ સફળતા અને યશ મળ્યાં. એ તેમનું ચિરકાળનું સ્મારક થયું. તેમના સ્વપ્નની સિદ્ધિ થઈ. તેમના જીવનમાં છેલ્લાં ૧૦-૧૨ વર્ષ પરિવર્તનનાં હતાં. પૃથ્વીવલ્લભ, બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, કાકાની શશી વગેરેના લેખક, પ્રણાલિકાભંજક, જીવનના ઉલ્લાસના પ્રેરક મુનશી, ભારતીય સંસ્કૃતિનાં સંચય, ત્યાગ અને તપશ્ચર્યાના પ્રખર હિમાયતી બન્યા. મુનશીના જીવનનું આ પરિવર્તન ઊંડો અભ્યાસ માગે છે. મને કોઈ વખત આમાં Revivalism જેવું લાગ્યું છે. મુનશીના ઘડતરમાં ઘણાં તત્વો-કેટલાંક પરસ્પરવિરોધી જણાતાં હતાં. મુનશીને નિત્યેનું આકર્ષણ હતું. નેપોલિયન, પરશુરામ, સીઝર જેવાં Man of Powerનાં તેમનાં સ્વપ્નો હતાં. કેટલીય બાબતોમાં, ખાસ કરી સ્ત્રી-પુરુષ સંબંધોની બાબતમાં તેમના વિચારોમાં પશ્ચિમની પૂરી અસર હતી. તે સાથે ગીતા, યોગસૂત્રો, શ્રીકૃષ્ણ, વસિષ્ઠ આ બધું પણ તેમના જીવનમાં વણાયેલું હતું.

મુનશીએ પોતાના જીવન વિષે કહેવાનું બધું કહ્યું છે. ‘અડધે રસ્તે’, ‘સીધાં ચટાણ’ ‘સ્વપ્નસિદ્ધિની શોધમાં’, ‘સ્વપ્નદષ્ટા,’ ‘I Follow the Mahatma’, ‘કુલપતિના પત્રો’ વગેરેમાં પુષ્કળ સામગ્રી છે. તેમના વિશે બીજાઓએ પણ સારી પેઠે લખ્યું છે. આ બધું મોટે ભાગે અને યોગ્ય રીતે પ્રશંસાત્મક છે, પણ મુનશીનાં જીવન અને તેમના જીવનદર્શનનો તટસ્થ, Objective અભ્યાસ અને મૂલ્યાંકન થવાં બાકી છે.

મુનશી સાથે મને લાંબા સમયનો ઠીકઠીક પરિચય હતો - ૧૯૩૮માં મને આગ્રહ કરી સરકારી સોલિસિટર બનાવ્યો. સેક્રેટેરિયટમાં પહેલે દિવસે ગયો ત્યારે મને રડવું આવ્યું. મુનશી ત્યારે પુના હતા. લાંબો કાગળ લખી નાખ્યો. મુનશીએ આશ્વાસનનો પત્ર લખ્યો અને ઈશ્વર પ્રણિધાન સ્વીકારવા સૂચવ્યું. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના મંત્રીપદે મને ૧૫ વર્ષ રાખ્યો. શરૂઆતમાં તેમના વિરોધમાં હું બેઠો હતો. પોતાનો કર્યો. He was a very warm-hearted person. તેમની સાથે અને તેમના હાથ નીચે કામ કરવું લહાવો હતો. તેઓ તણાઈને પણ બીજાનું કામ થતું હોય તો કરવા સદા તત્પર રહેતા.

His was a life rich and full, ever dynamic, imaginative and inspiring.

શ્રી ચીમનલાલ ચકુભાઈ શાહના પુસ્તક ‘અવગાહન’માંથી

ક્રોધને ઓળખો

■ ડૉ. પ્રવીણભાઈ સી. શાહ

દરેક વાચકને આ વિષય પર ઘણું વાંચન કે શ્રવણનો અનુભવ હશે અને આ વિષય પર હવે શું લખવાનું બાકી રહે છે જે વાચક માટે રસપ્રદ, નવીન કે ઉપયોગી

માહિતી જાણવા મળે? આ સવાલના જવાબ તરીકે આ લેખ લખવાનું મન થાય છે. આમ તો દર વર્ષે સંવત્સરી પ્રસંગે ક્રોધ-ક્ષમાપના-મિચ્છા મિ દુક્કડમની હવા બધે જોવા મળે છે અને પછી ૧૦-૧૫ દિવસમાં ભુલાઈ જાય છે. એ સમયમાં છાપાં-પરિપત્રો-ફેઈસબુક-વૉટ્સએપ-ઈમેઈલ-ફોનકોલ, રૂબરૂ મુલાકાતો દરમિયાન મિચ્છા મિ દુક્કડમ કે ક્ષમાપના વિષે ઘણુંબધું લખાય છે, વંચાય છે, બોલાય છે અને સંભળાય છે. દિવાળીના દિવસોમાં સાલમુબારકની જેમ 'ક્રોધ શાંત કરો', 'ક્ષમાપના ધારણ કરો'નાં નગારાં વાગતાં સંભળાય છે.

આટલી પ્રસ્તાવના કર્યા પછી આ વિષય પર જે રસપ્રદ વિચારો શાસ્ત્રોમાં જોવા મળ્યા છે, ઉપકારી ગુરુભગવંતોનાં વ્યાખ્યાનોમાં જાણવા મળે છે, તે જાણીને રસિક વાચક ખૂબ આનંદિત થશે અને પ્રભાવતિ થશે. કદાચ આત્મનિરીક્ષણ અને આત્મસુધારણાનાં બીજ રોપાવાં લાગશે.

ક્રોધનો જન્મ શેનાથી થાય છે? તે જાણી તેનાથી દૂર રહેવાના પ્રયાસ પોતામાં કરો. અહંકારમાંથી ક્રોધ આવે છે. ધાર્યું ન થાય એ સમયે ક્રોધ રોકવાના પ્રયત્ન કરવામાં નિષ્ફળ જશો, પણ ખરી રીતે સ્વભાવમાં ક્રોધ રાખવો નહિ તે પ્રયાસમાં સફળ થવાશે. પાણી ફિજમાં રાખો તો બરફ થાય છે, ક્રોધ રાખીએ તો વેર બને છે. જે સ્થાન, જેના પર ક્રોધ આવે ત્યાંથી આગળ વધવા ન દો. સ્થાન કે વ્યક્તિ બદલાય એટલે તુરત શાંત થવાનો પ્રયાસ કરતા રહો. નદીમાં કચરો વહે છે, પણ કચરો રહે તો નદી ગંદી બને છે. પત્ની પરનો ક્રોધ બજારમાં જઈને રાખો નહિ, બીજી વ્યક્તિ પર કરો નહિ.

નીચેનાં સૂત્રો યાદ રાખો:

(૧) ક્રોધ રાખો નહિ (૨) ક્રોધને બીજે ન લઈ જવો (૩) ક્રોધનું કારણ પતે પછી ક્રોધ ન કરો-શાંત થઈ જાઓ (૪) જે કારણથી ક્રોધ થયો હોય તે કારણ કદી યાદ ન કરો.

ઘણાં વર્ષોથી મુનિભગવંતનાં પ્રવચનો સાંભળવાં છતાં શ્રોતા વર્ગ સુધરતો નથી તો મુનિને ક્રોધ નથી આવતો. છોકરો ત્રણ વાર ઠપકો સાંભળ્યા પછી ન સુધરે તો બાપને ક્રોધ આવે છે, તો સાધુની વાત નહિ સાંભળવાર શ્રોતાથી સાધુને ક્રોધ કેમ નથી આવતો? સાધુમાં જો અન્ડરસ્ટેન્ડિંગ છે તો આપણામાં કેમ નહિ?

સાધુ ક્રોધને કન્ટ્રોલ કેવી રીતે કરે છે? એક લાખનો નેકલેસ સેલ્સર્મેન આપવા તૈયાર હતો, પણ મારી પાસે એક લાખની સગવડ નહોતી તેથી નેકલેસ તેણે મને ના

આપ્યો તેનાથી ક્રોધ નથી આવતો, કારણકે ખરીદવાની શક્તિ-યોગ્યતા નથી.

સમુદ્રની રેતીમાંથી ઘડો ન બને, તમારું પુણ્ય ઓછું હોય ને સામાની યોગ્યતા ન હોય તો તમારું ધાર્યું ન થાય, એમાં ક્રોધ કરવાની જરૂર નથી. પરિવાર તમારું માને નહિ તો ગુસ્સો કરવાની જરૂર નથી. ક્ષણવાર ક્રોધ આવે, પણ પછી ક્રોધને મગજમાં રાખો નહિ. સામો સુધરે નહિ તો જાતને સુધારો. જાતને બગાડો તો તે મોટો અપરાધ છે.

યોગ્ય સમયે ક્રોધ કરવો પડે તો ક્રોધ કરો, પણ ક્રોધનો ભાવ નહિ. ક્રોધ બહારથી દેખાય, પણ હૃદયમાં પ્રેમ હોય, તો ક્રોધ કરવાની છૂટ. પુત્રને સુધારવા મા-બાપ ક્રોધ કરે, પણ હૃદયમાં પ્રેમ છે. હૃદયમાં પ્રેમ હોય તો ક્રોધ થતો નથી, પણ ક્રોધ કરવો પડે છે. ક્રોધ મજબૂરી હોય, સ્વભાવ/પ્રકૃતિ ના હોય. તેથી જીવનમાં તબાહી કરનાર ક્રોધ તમારો શત્રુ છે. ક્રોધ કરનારો દુશ્મનને ખુશ રાખે છે, કારણકે તે ઈચ્છે છે તમારું અહિત થાય, તમારા સંબંધો બગડે કે ખતમ થાય. જે બહુમાન કરતા હતા તે ક્રોધથી તમારો આદર છોડી દે છે, જે દુશ્મન ઈચ્છતો હતો.

ભગવાનને પ્રસન્ન કરવા ક્રોધ છોડો એ વાત તો ઠીક છે, પણ તમારા દુશ્મનને ખુશ નહિ રાખવા તે માટે ક્રોધ બંધ કરો.

સંબંધ તોડવાનું કામ ક્રોધ કરે છે, બાકીના કષાય નહિ. ક્રોધ આગનું કામ કરે છે - બધાને સળગાવે છે અને ઠંડક આપે નહિ. રિલેશન મેઈન્ટેન કરો, ક્રોધ મર્યાદામાં રાખો-કાબૂમાં રાખો. ક્રોધ છે તો દુશ્મનની જરૂર નથી. મધુર વચન હોય તો મિત્રની જરૂર નથી. આગ ઊઠે જે ઘર થકી તે પહેલું ઘર બાળે, જળનો જોગ જો નહીં મળે તો પાસેનું પ્રજાળે.

નાનીનાની બાબતોમાં ક્રોધ છોડો. નાની આગ માટે આગબંધાને બોલાવતા નથી, તો નાની બાબતોમાં ક્રોધની આગ નહિ પ્રગટાવો. શક્તિના સમયમાં ક્રોધને દબાવો નહિ. નહિતર પછી તમારી અશક્તિના સમયમાં તમારી હાલત બૂરી થશે.

આંતરશત્રુ એને કહેવાય જે દુશ્મન હોવા છતાં મિત્ર લાગે અને બાહ્યશત્રુ એને કહેવાય કે જે દુશ્મન ન હોવા છતાં દુશ્મન લાગે, એટલે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ, ઈર્ષા વગેરે આંતરશત્રુને દિલમાં મિત્ર સમજીને રાખવાનું બંધ

કરો.

બહારના શત્રુનો સામનો કરો છો, જ્યારે આંતરશત્રુને સહકાર આપો છો. ક્રોધ દુશ્મન લાગતો નથી. જો દુશ્મન માને તો ઘરમાં પેસવા નથી દેતા તો ક્રોધને કેમ ઘરમાં-મગજમાં બેસાડો છો.

જો નુકસાન જ દેખાય છે તો ક્રોધ વારેવારે શા માટે? પથ્થર કોઈનું માથું ભાંગે, પણ પાણી પથ્થરને તોડી શકે છે, પાણી વધારે તાકાતવાન છે. શાંત કરવા માટે ક્રોધ તાકાતવાન કરતાં ક્રોધને શાંત કરનાર પ્રેમની તાકાત વધુ મજબૂત છે.

આઈ હેવ નથિંગ સમજનાર ગરીબ છે. બહારના માટે આઈ એમ નથિંગ સમજનાર સૌથી વધુ શ્રીમંત છે.

ક્રોધને કાબૂમાં લાવવાના ત્રણ નિયમો: (૧) શીઘ્રક્રોધ ન કરો-વેઈટ ફોર ટાઈમ. કોઈ વેપારી મોટો ફાયદો કરાવતો હોય અને એલફેલ બોલે તો તમે ક્રોધ નથી કરતાં. દરેક ક્રોધ સમયે થોડા વેઈટ થાયો, શીઘ્ર ક્રોધ ન કરો. ગંદા પાણીમાં આપોઆપ કચરો નીચે બેસી નિર્મળ થાય છે. તપશ્ચર્યા એ સાધના છે તો વિલંબ કરીને ક્રોધ કરો તે સાધના છે. ક્રોધને કાબૂમાં લાવવા બીજો નિયમ (૨) તીવ્ર ક્ષાય ન કરો - ભાષામાં સભ્યતા રાખો. ગાળાગાળીની જબાનથી સામાને જે આઘાત થાય છે તેનું નિવારણ કઠિન છે. પ્રયોજન વિના કોઈ ક્રોધ પાસે જવા તૈયાર નથી. હસવા માટે ઘણાં સ્થાનો છે, પણ રોવાનું મન થાય તો ક્યાં જાવ? (૩) ત્રીજો નિયમ દીર્ઘ ક્ષાયથી બચો-લાંબા સમય સુધી ક્રોધ ન કરો, ઝટ પતાવી દો અને ભૂલી જાઓ.

૧૨ મહિનાથી વધારે ક્ષાય રહે નહિ તે સંવત્સરીની ક્ષમાપનાનો ધર્મ છે. દીર્ઘ ક્ષાય ૧ દી ૧૦ દી ૧૫ દીથી વધારે ન રાખો. પરિવારમાં અબોલા ન થવા જોઈએ. સૌથી વધારે અપેક્ષા પરિવાર પાસેથી રાખો છો તો સૌથી વધારે ઉપેક્ષા પરિવાર જ કરે છે. મનના કોમ્પ્યુટરમાંના વિચારો કાઢી નાખો. કાલે જે ખરાબ હતો તે આજે સારો બની શકે છે એમ વિચારો. બગડેલા દૂધમાંથી પનીર-દી બની શકે છે. ક્રોધથી (૧) અપ્રિય બનશો (૨) અપાત્ર બનશો. ધંધામાં નુકસાન થાય તો ધંધામાંથી રિવર્સ થાયો છો, ખાવામાં પેટ બગડે તે ખોરાકથી પાછા વળો છો. ક્રોધના નુકસાન જોવા છતાં રિવર્સ આવો. મર્યા પછી જેના માટે રડો છો તેની હાજરીમાં તેની સામે ક્ષાય કરેલા છે તે તો વિચારો. દરેક ધર્મ, દરેક સંત, દરેક સજ્જન-સમજુ ક્રોધ ન કરવાનો ઉપદેશ આપે છે, છતાં ક્રોધ વિના ના ચાલે તેમ માનો છો. આજ સુધીના કરેલા ક્રોધથી થયેલાં નુકસાન યાદ કરો. પરિવારના હૃદયમાં સ્થાન મેળવવું કઠિન છે, પીએમ થવું શક્ય છે. ક્રોધ પાસે રિલેશન કનેક્શન જોવા નહિ મળે-તમારામાં શું ભર્યું છે તે વધારે અગત્યનું છે. તમે ગમે તેવા

સારા હોય, પણ ક્રોધ હોય, વાણીમાં કટુતા હોય તો મૈત્રી નાશ પામે છે. આબરૂ રહેતી નથી. સાકર વેચનારો વેપારી ખરાબ શબ્દો બોલે તો વેચાય નહિ. મરચું વેચનારો મીઠી જબાનથી વેચે છે. ક્રોધ તો રિલેશન ખતમ કરે છે.

ક્રોધ કરવાનાં કારણો ત્રણ છે: અજ્ઞાન, અભાવ અને આવેશ. ત્રણે ભયંકર છે. પેટનો ખાડો ભોજનથી પૂરો થાય છે. જમીનનો ખાડો માટીથી પૂરો થાય છે. અભાવ-લોભનો ખાડો પૂરો થાય નહિ. અનંતદોષનો હું ગુલામ છું. તો મારી વાત તમે માનો નહિ તેના કરતાં અનંતગુણોના ભંડાર પરમાત્માની વાત હું ન માનું તે વધારે ભયંકર છે. ક્રોધ ન કરો પ્રભુની આજ્ઞા છે.

ક્રોધથી મળતી વસ્તુ કરતાં ક્રોધના કંટ્રોલથી પ્રસન્નતા મેળવવી મહત્ત્વનું છે.

(૧) પ્રસન્નતા ગુમાવનાર બેવકૂફ છે. વાતવાતમાં ક્રોધ કરી પ્રસન્નતાનું બલિદાન ન આપો. પાગલ માણસને કેવો સમય છે, કેવું સ્થાન છે, શું કરી રહ્યો છે, હું કોણ છું તે યાદ નથી: ચાર લક્ષણવાળો માણસ ગાંડો સમજવો. ક્રોધ કરનાર ગાંડા માણસનાં લક્ષણો ધરાવે છે. તેને શરમ નથી આવતી.

(૨) સામેના પ્રત્યેનો પ્રેમ અને પોતાના તરફનો પ્રેમ પણ ગુમાવે છે.

ક્રોધથી નુકસાન : (૧) પ્રસન્નતાનું બલિદાન (૨) પ્રેમ-સદ્ભાવનાનું બલિદાન (૩) પુણ્ય કર્મનું બલિદાન (૪) પરમાત્માની આજ્ઞાપાલનનો ભંગ.

ખોટા રસ્તે મળેલી સંપત્તિ પુણ્યથી મળી છે. પુણ્ય ખતમ થઈ ગયા પછી સફળતા મળતી નથી. તેને તમારી હોશિયારીથી મળેલી સફળતા ન સમજવી. ક્રોધ કરવાથી ઉઘરાણી મેળવવા પુણ્યનું બેકિંગ હોય તો જ મળે. નળનું પાણી ટાંકીમાં હોય ત્યારે મળે છે. પુણ્યની ટાંકી ભરેલી છે તો પુરુષાર્થ સફળ બને છે.

ક્રોધથી કેવી રીતે બચશો: ક્રોધ તે ભસતો કૂતરો છે. બાકીના ક્ષાયો શાંત થઈને બેઠા હોય છે. ગુસ્સામાં જે હોય તે એવું બોલી નાખે કે તમને અંદાજ આવી જાય, જ્યારે માન-માયા-લોભ તે શાંત છે, દેખાય નહીં.

આપણે આપણી કક્ષા અને કર્તવ્યનો વિચાર નથી કરતા. મારાથી ક્રોધ કરાય નહીં. મારે ક્ષમા (ક્ષાંતિ) ધારણ કરવાની છે. મનને પહેલા નિષ્કંપ બનાવો. તમારા મનોવિચારને સ્થિર બનાવો. કાંઈક થયું ને કમાન છટકી. ઘટના ઘટે તો તરત અસર થાય. પરિસ્થિતિની ઉપેક્ષા કરો. મનને પહેલા નિષ્કંપ બનાવો. મન પર નાનીનાની વસ્તુઓની અસર જ ન થવા દો.

જો ક્રોધ કરનારની સામે તમે ક્રોધ-આવેશ કરો છો તો

તમારામાં ક્ષમા નથી, ધીરજ નથી, ગંભીરતા નથી, બાહ્ય નિમિત્તોથી અંદરનું બગાડવાની તૈયારી છે. જે બોલે છે, ક્રોધ કરે છે તે તો તેનું કદાચ બાહ્ય જગત બગાડતા હોય, તેમાં તમે સામે રિસ્પોન્સ આપી, ક્રોધ કરી, તમારું અંદરનું બગાડો છો. સામેવાળો તમારો ગુસ્સો જોઈને ગભરાઈને ભાગી ગયો, અટકી ગયો - તો તે તમારા પુણ્યનો પ્રભાવ છે - ગુસ્સાનો પ્રભાવ નથી. પુણ્ય નહીં હોય તો ડબલ ખેરથી તે પ્રતિકાર કરશે.

દરેકેદરેક પ્રકારના દોષો ક્રોધને કારણે પેદા થાય છે. તેની સામે તમે ક્ષમાને લઈને આવો તો તે બધાને સંભાળી લે છે. ક્ષમાભરનો અંધાપો તેનું નામ ક્રોધ, પણ આ એક ક્ષણમાં તમારા આત્માનું ધનોત-પનોત નીકળી જાય. ગમે તેવો ગુસ્સો આવે એટલે ૧૨ નવકાર ગણાવા.

ક્ષાંતિ એટલે ક્ષમા. અનંત આત્માઓ આત્માની શુદ્ધિ પામી મોક્ષે પહોંચી ગયા અને ભવિષ્યમાં મોક્ષે જશે અને આ માત્ર ક્ષમાના પ્રભાવના કારણે ગયા છે. આ ગુણ વગરની સાધુતા નકામી. સાધુનું બીજું નામ ક્ષમા. એટલે ક્ષમા શ્રમણ શબ્દ આના પરથી આવ્યો છે. જગતના બધા ગુણોનો આધાર ક્ષમા છે. આ ક્ષમા વગર કોઈ ગુણ ટકી શકે નહીં. ઈન્દ્રિયોને જીતી શકે તે બધાનો આધાર તે ક્ષમા. ક્ષમા તે જ આત્માનું ઐશ્વર્ય, વીર્ય - આ બધું ક્ષમાને કારણે છે. મગજ તપી જાય તેમાં આપણી શોભા નથી.

નીચેના દોષોથી બચો - સુખી થશો

(૧) ક્રોધ: ક્રોધ આવવો એ જીવનની વાસ્તવિકતા છે, પરંતુ નિરંકુશ ક્રોધ અને આવેશમાં ખોટાં પગલાં ભરાઈ જાય છે જે જિંદગીભર તકલીફ આપી શકે છે. ક્રોધ આવ્યો હોય તો માફી માગતાં પણ શીખવું જોઈએ. ઘા રુઝાઈ જાય પણ તેનો ડાઘ રહી જાય છે. તે જ પ્રમાણે ક્રોધથી બીજાની લાગણીઓ પર ઘા પડે છે. ભલે ક્ષમા માગી તેને રુઝાવી દેવામાં આવે, પણ તેની યાદ તો રહી જ જાય છે.

(૨) કટાક્ષમય ભાષા: માનવીની કટાક્ષમય ભાષા બીજી વ્યક્તિને અપમાનિત કરે છે, દુ:ખ આપે છે અને ગુસ્સો પેદા કરે છે. સંબંધોને તોડવામાં ઘણી વખત કર્કશ અને કટાક્ષમય ભાષા મોટો ભાગ ભજવે છે.

(૩) અસહિષ્ણુતા: જ્યારે વ્યક્તિમાં સહનશક્તિનો અભાવ હોય છે ત્યારે તે બીજી વ્યક્તિઓને સમજવામાં નિષ્ફળ જાય છે. અસહિષ્ણુતાને કારણે ગમે તેમ બોલી નાખે છે અથવા વર્તન કરે છે અને ઘણી વખત સામાજિક વિવેક અને વિનયથી દૂર થઈ જાય છે. આના કારણે લોકો

આવી વ્યક્તિથી દૂર રહેવાનું પસંદ કરે છે.

(૪) વિવેકહીન: ઘણા સામાજિક સમારંભોમાં વિવેકહીન વ્યક્તિઓ દખલરૂપ બની જાય છે અને આનંદના પ્રસંગને બગાડી નાખતી હોય છે. વિવેકહીન વ્યક્તિ બીજાની ભાવનાઓ અને હકને સમજતી હોતી નથી દા.ત. સિનેમા હૉલ અથવા સંગીતના પ્રોગ્રામમાં મોબાઈલ પર મોટેથી લાંબી વાતો કરે છે.

(૫) સ્વાર્થકેન્દ્રી: આવી વ્યક્તિ કેન્દ્રસ્થાને પોતાને જ રાખવા પ્રયત્ન કરે છે અને બીજાઓને સાંભળવાની અથવા સમજવાની તસદી રાખતા નથી. તે બીજાઓને પોતાની જ વાતોથી કંટાળો આપે છે. લોકો તેનાથી દૂર રહેવામાં જ પોતાની ભલાઈ સમજે છે.

(૬) ઉદ્વેગ: આવી વ્યક્તિનું વર્તન બીજાને દુ:ખી કરવું, અપમાનિત કરવું અને નીચે પાડવું હોય છે. તે અતિલલ્લુપ્તગ્રંથિથી પીડાતી હોય છે અથવા અતિગુરુતાગ્રંથિનો શિકાર હોય છે. આવી વ્યક્તિઓને સમાજની જરૂર પડે છે ત્યારે ઘણું મોડું થઈ ગયું હોય છે. દા.ત. કોઈ ઉદ્વેગ સત્તાધારી.

(૭) નિરાશાવાદી: આવી વ્યક્તિ બીજાઓને પણ નિરાશ કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે. તેની મિત્રતામાં આનંદ હોતો નથી અને નિરુત્સાહિત વર્તનને કારણે લોકો, કુટુંબીજનો તેનાથી કંટાળે છે.

(૮) વહેમી સ્વભાવ: આવો સ્વભાવ ધરાવતી વ્યક્તિ દરેક વ્યક્તિ પર શંકા કર્યા કરે છે અને બીજાની પ્રામાણિકતાને ખોટી રીતે પડકારે છે. પરિણામે સંબંધો બગાડતા જાય છે. વહેમી પતિ અથવા પત્ની કોઈ દિવસ આનંદથી જીવી શકતાં નથી.

(૯) બદલાની ભાવનાથી પીડા: આવી વ્યક્તિ બદલો લેવા માટે દરેક કાવાદાવા કરતી હોય છે અને છેવટે સમાજથી અલિપ્ત બનતી હોય છે.

(૧૦) અતિએકલવાચી: આવી વ્યક્તિ બીજાઓની હાજરીમાં સતત ગૂંચાળામણ અનુભવે છે, મિત્રો બનાવી શકતી નથી અને પોતે જ સમાજથી અલિપ્ત બની જાય છે જે તેને પાછલી અવસ્થામાં ખૂબ જ દુ:ખભરી સ્થિતિમાં મૂકે છે.

યાદ રહે ક્રોધે કોડ પૂરવ તણું સંયમ ફળ જાય,
ક્રોધ સહિત તપ જે કરે તે તો લેખે ન થાય.

(પ્રબુદ્ધ જીવનમાંથી સાભાર)

આ જગતની અંદર

અનંતા અનંતા જીવો એવા છે જેમની પાસે આંખ, જ્ઞાન મોઢું નથી છતાં એ જીવે છે, દિવસોના

દિવસો અને ભવોના ભવો પસાર કરે છે. એક જીવ આંખ વગર જન્મે છે, જીવે છે અને મરણ પામે છે, ફરી પાછો બીજો જન્મ, જીવન અને મૃત્યુ એમ કરતાં કરતાં આંખો વિના કેટલોય સમય અને કેટલાય ભવો પસાર કરે છે.

અત્યારે કદાચ તમને કહેવામાં આવે બંને આંખો બંધ કરી ધ્યો અને અડધો કલાક પસાર કરો, એ અર્ધો કલાક આંખો સાથે જેમ જીવતાં હતાં તે જ રૂટિન પ્રમાણે જીવો... કેવું લાગે ? આંખો બંધ રાખીને ચાલવું, કોઈની સાથે બોલવું, જમવું, કેવું વિચિત્ર લાગે ? ત્યારે તમને થાય કે આંખો વગર તો કેવી રીતે જીવી શકાય ? પણ જીવે આંખો વિના, જ્ઞાન વિના, જીભ વિના અનંતકાળ વિતાવ્યો છે.

કહેવાનું તાત્પર્ય એ જ છે જીવ અનંતકાળ આ બધી ઈન્દ્રિયો વિના વિતાવે છે ત્યારે ક્યારેક જ બધી ઈન્દ્રિયોવાળો એક ભવ મળે છે. એટલે આ ભવમાં મળેલી આંખો અનંતકાળ પછી મળેલી આંખો છે, આ ભવમાં મળેલાં જ્ઞાન પણ અનંતકાળ પછી મળેલાં જ્ઞાન છે, આ ભવમાં મળેલી જીભ પણ અનંતકાળ પછી મળેલી જીભ છે, એટલે વિચાર કરો મળેલી આ ઈન્દ્રિયો કેટલી દુર્લભ છે અને કેટલી અમૂલ્ય છે ?

જે વસ્તુ દુર્લભ અને અમૂલ્ય હોય તેનો ઉપયોગ કેવો હોવો જોઈએ ? એ ઈન્દ્રિયોનો ઉપયોગ કેવો કરવો જોઈએ ? એનો સદુપયોગ કરવો કે દુરુપયોગ કરવો તે કોના હાથમાં છે ? એક સેકન્ડ માટે કલ્પના કરો... આંખ, જ્ઞાન, જીભ, નાક વિનાનું માત્ર શરીર...! કલ્પના પણ કંપાવી નાંખશે, વર્ષોના વર્ષોથી આંખ, નાક, જ્ઞાન અને જીભ વિના ઊભેલાં એક વૃક્ષને... વનસ્પતિકાયના એ જીવને પૂછો... તને આંખ કેમ ન મળી ? તને સાંભળવા માટે જ્ઞાન કેમ ન મળ્યા ? તને જીભ કેમ ન મળી ? તું કેમ એકના એક સ્થાને આટલાં વર્ષોથી ઊભું છે ? તું કેમ આવું જીવન જીવે છે ? કેમ તારા કોઈ સગા-સ્નેહી નથી ? કેમ તારું કોઈ પ્રિય પાત્ર નથી ? શું જવાબ આપશે ? શું જવાબ હશે એની પાસે ? એ આ બધાં પ્રશ્નો સાંભળી શકશે કે નહીં સાંભળી શકે ?

પ્રાપ્તિનો સદુપયોગ

■ પૂ. ગુરુદેવ શ્રી નમ્રમુનિજી મ.સા.

એ પ્રશ્નો પણ નહીં સાંભળી શકે અને જવાબ પણ નહીં આપી શકે. કેમકે, જ્યારે આ બધી જ વસ્તુઓ એને મળી હતી ત્યારે તેને તેની કિંમત સમજાણી ન

હતી. હવે જ્યારે નથી મળ્યું ત્યારે સમજાય છે કે એ કેટલાં અમૂલ્ય હતાં ?

અત્યારે જ્યારે વ્યક્તિ પાસે આંખો છે ત્યારે તેને તેની કદર અને કિંમત ખબર પડતી નથી પણ જો અચાનક કોઈ કારણસર એ આંખો ગુમાવી દે ત્યારે તેને સમજાય કે તેના માટે એ આંખો કેટલી અમૂલ્ય હતી, અને હતી ત્યારે તેનો ઉપયોગ કેવો હતો ? એ આંખોથી ગુરુદર્શન અને પરમાત્માના દર્શન કરવાનો અવસર પણ પ્રાપ્ત થયો હતો પણ આજસ અને અહમ્ના કારણે એ અવસર પણ ગુમાવી દીધો.

જેને મળેલાં માનવભવની, મળેલી ઈન્દ્રિયોની કિંમત હોય તે જ તેનો સદુપયોગ કરી શકે. તે જ્યારે ગુરુ દર્શન કરે, ગુરુની જ્ઞાનવાણી ગ્રહણ કરે ત્યારે તે તેના આત્માને સ્પર્શે અને તેના અંતર આત્મામાંથી પ્રતિભાવ રૂપ અવાજ આવે... સદ્દહામિ, પતિઆમિ, રોઓમિ, ફાસેમિ, પાલેમિ, અણુપાલેમિ...!!

એનો અંતર આત્મા કહે, હા, ગુરુદેવ જે કહે છે તે સત્ય છે, મને તેની પ્રતીતિ થાય છે, મને રીચલાઈઝ થાય છે, મને આ વાત રૂચે છે અને ગ્રહણ કરવા અને આચરવા યોગ્ય પણ લાગે છે. આ ભવમાં મને સંપૂર્ણ ઈન્દ્રિયો સાથેનો માનવભવ મળ્યો છે મને જે કંઈ પ્રાપ્ત થયું છે તે શા માટે પ્રાપ્ત થયું છે ? એનો પૂરેપૂરો સદુપયોગ કરવા... એનો આદર કરવા અને એનું મૂલ્યાંકન સમજવા... ?

એક વ્યક્તિ રોજ એના દાદા-દાદીને ઊપાશ્રય મૂકવા આવે. દાદા-દાદી રોજ કહે, બેટા! અહીં સુધી આવ્યો છે તો એકવાર ગુરુદેવના દર્શન તો કરી લે... દર્શન કરીને તરત જ ચાલ્યો જજે...!! તેનો જવાબ તૈયાર જ હોય... દાદાજી! હમણાં નહીં... હમણાં મારે અહીં જવાનું છે. હમણાં મારે અર્જન્ટ કામ છે. હમણાં એક મિત્રને મળવા જવાનું છે. હવે બન્યું એવું કે, એવા કર્મોનો ઉદય આવ્યો અને આંખો ચાલી ગઈ... આંખો વિનાનું જીવન જીવવું આકરું જ નહીં, મુશ્કેલ બની ગયું. હવે રોજ પ્રાર્થના કરે છે, સંકલ્પ કરે છે, એકવાર ભગવાન આંખો આપી

દે... હું આંખોથી બીજું કંઈ નહીં કરું... હું એ આંખોથી માત્ર સંતદર્શન કરીશ. સંતો નહીં હોય ત્યારે દિવસના ૮-૧૦ કલાક તારી પ્રતિમાના દર્શન કરીશ... બસ! મને એકવાર... એકવાર મારી આંખો પાછી આપી દે...!!

કહેવાનું તાત્પર્ય એ જ કે, જ્યારે જે ન હોય ત્યારે જ તેની કિંમત સમજાય. એટલે જ્યારે જે ચાન્સ મળે, જે અવસર મળે, જે સુવર્ણ તક મળે તેને ઝડપી લેવી જોઈએ. ત્યારે બહાના ન કરાય, વ્યાખ્યાન તો રોજ હોય છે, આજે નહીં તો કાલે જઈશું, પણ કાલે કદાચ સંયોગો સાનુકૂળ ન બન્યાં તો? કાલે કદાચ બીમાર પડી ગયાં કે ઘરે અગત્યના મહેમાન આવી ગયાં તો...???

ભગવાન કહે છે, દરેક આત્મા પર ૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ ના કર્મો આવરણરૂપે હોય છે, એમાંથી જેના ૬૯ કોડાકોડી સાગરોપમના કર્મો ક્ષય થઈ ગયાં હોય છે તે સદ્ભાગી વ્યક્તિને જ ધર્મ કરવાનું કે ધર્મ સ્થાનકમાં આવવાનું મન થાય છે. કર્મો જ્યારે ભારે થાય છે ત્યારે ધર્મ માટે ભાવ જાગતાં નથી અને જ્યારે ભાવ ઉત્કૃષ્ટ થાય છે ત્યારે કર્મો હળવા થયા વિના રહેતાં નથી.

હવે તમે જ વિચારો તમે કેટલાં બધાં કર્મોનો ક્ષય કર્યો છે ત્યારે આજે તમને પરમાત્માના દર્શન અને પરમાત્માની વાણી શ્રવણ કરવાના ભાવ થયાં છે. તમે કેવા પરમ સદ્ભાગી છો કે આવી ઉચ્ચતમ દશાને પ્રાપ્ત કરી શક્યાં છો.

ઝવેરીનો નાનકડો દીકરો દુકાનમાં બેઠો હોય તો તેને સામે શો કેશમાં પડેલાં રત્નો એટલે ચમકતાં પત્થર લાગે, એનાથી વિશેષ તેને તેનું મૂલ્ય ન ખબર પડે, તેમ પરમાત્મા રૂપી ઝવેરીના આપણે સંતાનો... આપણને એટલી જ ખબર છે માનવભવ મળ્યો છે, ભગવાન અને ભગવાનનો ધર્મ મળ્યો છે, ધર્મની સમજ આપનાર સદ્ગુરુ મળ્યાં છે, પણ મળેલું આ બધું કેટલું શ્રેષ્ઠ છે, કેટલું ઉત્તમ છે અને આ પામ્યા પછી જો એનો સદુપયોગ કરીએ તો એનું ફળ કેટલું અમૂલ્ય છે, તે ખબર નથી.

પરમાત્માની વાણી સાંભળતા સાંભળતાં એક ક્ષણ માટે પણ જો ભાવવિભોર થઈ ગયાં... ભાવો ઉત્કૃષ્ટ થઈ અને અહોભાવ પ્રગટ થઈ ગયા તો અનંતા કર્મોનો ક્ષય થઈ શકે છે. એક ક્ષણ અનંતા અશુભ કર્મોનો ક્ષય કરી, અનંતા શુભ કર્મનું ઉપાર્જન પણ કરી શકે છે. તો આવી અમૂલ્ય ક્ષણોને સંસારની

વ્યર્થ પ્રવૃત્તિઓમાં વિતાવવી જોઈએ કે એક ક્ષણનો સદુપયોગ કરવો જોઈએ? કેન્યા કે આફ્રિકાના કોઈ વિસ્તારમાં જન્મ થયો હોય તો સંત દર્શન, ભગવાનનો ધર્મ કે માંગલિક સાંભળવા મળત ?

અનંતા... અનંતા કર્મો ખપાવ્યા પછી ભગવાનની વાણીના એક એક અમૃતબિંદુઓ સાંભળવા સદ્ભાગી બન્યા છો. અનંતા... અનંતા... અનંતા... કર્મો ખપાવ્યા પછી ધર્મસ્થાનકમાં પરમાત્માની વાણી સાંભળવા આવવાના ભાવ થાય છે, તે સમયે જો કોઈ મહેમાન આવી જાય તો? મહેમાન માટે ઘરે રહેવું પડે તો...?? આવી અંતરાય શા માટે આવે? જ્યારે અનુકૂળતા મળી હોય, ત્યારે અનુકૂળતાનો સ્વીકાર ન કર્યો હોય... ત્યારે આળસ કરી હોય, એ જ આળસ અંતરાય બની જાય.

માટે જ, જ્યારે જે મળે, જે પ્રાપ્ત થાય તેનો સદુપયોગ કરવો જોઈએ, તેનું સન્માન કરવું જોઈએ, તેનું મૂલ્ય સમજવું જોઈએ. એકવાર મળેલી વસ્તુનું અવમૂલ્ય કર્યું એટલે અનંતકાળ સુધી પછી એ ન મળે એવા અશુભ કર્મ બંધાય જાય અને એકવાર એની કદર કરી, એનો સદુપયોગ કર્યો એટલે વારંવાર મળે એવા શુભ કર્મ બંધાય.

बिना दवाई के सरल और सचोट उपचार से, रजवाड़ी ठाठ से जीने की कला

◆ हार्ट ब्लॉकेज से कम करना ◆ कमर दर्द ◆ साईटीका का पिडादायक दर्द
◆ स्पेडीलाईसीस ◆ घुटने का दर्द ◆ माईग्रेन ◆ डिप्रेशन ◆ वजन घटाना एवं
अन्य रोगों के इलाज की सलाह और उपचार किसी भी तरह की दवा दिये
बिना और आप जो दवाईयां ले रहे हैं वह बंद करवाये बिना सिर्फ बाहरी
उपचार, बिना साईड इफेक्ट, नुकसान रहित और लाभदायक ।
नीचे की अल्टरनेटीव थेरेपी का उपयोग करके।

मेरीडीयन मसाज थेरेपी ◆ एक्ज्युप्रेसर थेरेपी ◆ पास थेरेपी ◆ बुहांग इनस्ट्रूमेंट
◆ सभी मेरीडीयनोलेजी पर आधारित और नेचरोपथी थेरेपी के विशेषज्ञ

आपके घर आकर तपास कर सही इलाज किया जायेगा।

Adv.

Raajendra S. Shah (Sr. therapist) Matunga, Mumbai.

Mob.: 9820002953 • Tel.: 022-24121234

જૈન ધર્મને સમૃદ્ધ કરનારાં ત્રણ પુસ્તકો

□ શ્રી મુંબઈ જૈન યુવક સંઘ - ૩૩ મહમદી મિનાર, ૧૪મી ખેતવાડી, એબીસી ટ્રાન્સપોર્ટની બાજુમાં, મુંબઈ-૪૦૦૦૦૪.
ફોન : ૦૨૨-૨૩૮૨૦૨૯૬.

- યોગસાધના અને જૈન ધર્મ, પૃષ્ઠ ૧૦૯, રૂ. ૧૦૦/-.
- નવપદની ઓળી, પૃષ્ઠ ૫૩, રૂ. ૫૦/- . બંને પુસ્તકના લેખક સુરેશ ગાલા.
- ભગવદ્ ગીતા અને જૈન ધર્મ - સુરેશ ગાલા, પૃષ્ઠ ૧૪૭, કિંમત રૂ. ૧૫૦/-.

જૈન પરંપરા બાહ્ય ક્રિયાકાંડમાં ગુંથાયેલી ન રહે અને શબ્દો, ગીતો, પદો, શ્લોકો વગેરેમાં રહેલાં, છુપાયેલાં રહસ્યને જાણે અને યોગસાધના વ્યાપક પ્રમાણમાં સપાટી પર આવે તે માટે સુરેશભાઈ ગાલા લખતા રહે છે. બોલતા રહે છે. કોઈએ પ્રશ્ન કર્યો, શું જૈન ધર્મને યોગસાધના સાથે સંબંધ છે? પ્રશ્નનો જવાબ 'યોગસાધના અને જૈન ધર્મ' પુસ્તક છે.

જૈન ધર્મના ચોવીશ તીર્થંકરોમાંથી ૧૮ તીર્થંકરોનાં નામની પાછળ 'નાથ' શબ્દ છે. લેખકનું માનવું છે કે જૈન ધર્મનો નાથ પરંપરા સાથે સંબંધ હોવો જોઈએ. ભદ્રબાહુસ્વામી મહાપ્રાણની સાધના માટે નેપાળ ગયા હતા એવો શાસ્ત્રોમાં ઉલ્લેખ છે. જૈનાચાર્યોએ યોગ પર ઘણા ગ્રંથોની રચના કરી છે. ઉપાધ્યાય યશોવિજયજીએ તો પતંજલ યોગસૂત્ર પર ટીકા પણ લખી છે. 'સમણસુતં'ની કેટલીક ગાથાઓ ધ્યાનનું મહત્વ દર્શાવે છે. જૈન ધર્મમાં આનંદધનજીનું નામ યોગી અથવા અવધૂત તરીકે વિખ્યાત છે. જૈન ધર્મમાં ચિદાનંદજી નામના એક મહાન યોગી થઈ ગયા છે. આબુના શાંતિસૂરિજી તથા મહુડીના બુદ્ધિસાગરજી પણ મહાન યોગીઓ હતા.

લેખક માને છે કે ભારતીય અધ્યાત્મવિદ્યારૂપી મંદિરમાં યોગ સુવર્ણ કળશ સમાન છે. લેખકે પોતાની યોગસાધના માટેની યાત્રા તેમ જ યોગ અંગેનાં શાસ્ત્રોના અભ્યાસની વાત ટૂંકમાં મૂકી છે. લેખકે નમ્રતા સાથે લખ્યું છે, "યોગના આઠમા અંગ 'સમાધિ'નો મને અનુભવ નથી. માત્ર બૌદ્ધિક ભૂમિકાની સમજણ પ્રમાણે વિવરણ કર્યું છે."

શ્રી સુરેશભાઈ ગાલા જ્ઞાનરસિક, સ્વાધ્યાયપ્રેમી અને આત્મસાધનામાં ઊંડો રસ ધરાવતા સાધક છે તેમ ત્રિપુટી બંધુ મુનિશ્રી કીર્તિચંદ્ર મહારાજ કહે છે.

જૈન ધર્મ માત્ર કર્મકાંડમાં સીમિત ન બને તે માટે શ્રી સુરેશભાઈ કંઈક ને કંઈક લખ્યા કરે છે. ધર્મને યોગ સાથે, જ્ઞાન સાથે જોડવા તેઓ પ્રવૃત્ત છે. પ્રસ્તુત પુસ્તક 'ભગવદ્ગીતા અને જૈન ધર્મ' લખતાં પહેલાં તેઓએ ઘણાબધા નિષ્ણાતોનાં ગીતા પર લખેલાં પુસ્તકો વાંચ્યાં હતાં. તેમાંથી ગીતાની અનેકાંત દષ્ટિ અને આત્મસાધનાની વાત ઊપસી આવી છે. ઘણાબધા

વિદ્વાનોએ ગીતાને માત્ર હિંદુ ધર્મનો ગ્રંથ નહીં, પણ સમગ્ર માનવજાતનો ગ્રંથ કહ્યો છે. જૈન ધર્મના સાધુઓ પણ ગીતાનો અભ્યાસ કરે તેવું લેખક ઈચ્છે છે.

પુસ્તકમાં ભગવદ્ ગીતા અંગે શ્રી રજનીશજીનાં, રાકેશભાઈ ઝવેરીનાં, સંતબાલજીનાં મંતવ્યો આપ્યાં છે. પુસ્તકમાંના મુખ્ય નવ લેખોમાં જૈન ધર્મના સાહિત્યમાં ગીતાના વિચારનો પડઠો ક્યાંક્યાં સંભળાય છે તે તે ઝીલીને પુસ્તકનાં પાનાંઓમાં પ્રગટ કરવા પ્રયત્ન થયો છે. પુસ્તકના પાન નં ૫૫ પરના લેખનું મથાળું છે 'મહાભારતના યુદ્ધમાં કૃષ્ણના દષ્ટિકોણનું અનેકાંત દષ્ટિએ વિવરણ'.

આવો લેખ લખવાની હિંમત શ્રી સુરેશભાઈ જ કરી શકે. પોતાના ધર્મની ટીકા કરવી તે ખૂબ જ કપરું કામ છે. આમાં મૂળ હેતુ ટીકાનો નથી, સાચી દષ્ટિ કેળવવાનો છે.

'કૃષ્ણ લેશ્યાવાળી વ્યક્તિ નરકગામી છે' એ વાતમાંથી કાળક્રમે 'લેશ્યાવાળી' શબ્દ કાઢી નાખતા કૃષ્ણ નરકગામી છે તેવું વાક્ય પ્રચલિત થઈ ગયું. કૃષ્ણે અર્જુનને યુદ્ધ કરવા પ્રેરણા આપી તે ગેરસમજને દૂર કરવા લેખકે સારી એવી સામગ્રી આપી છે. લેખકે અન્યાય પ્રતિકાર માટે યુદ્ધની જરૂરિયાત અને તેમાં થતી હિંસાને હિંસા ગણાય કે કેમ તે માટે ગાંધીજી, કિશોરલાલ મશરૂવાળાની દષ્ટિ તેમ જ શ્રી અરવિંદ તથા મેહેરબાબાનો દષ્ટિકોણ રજૂ કર્યો છે. કૃષ્ણ અને ભગવદ્ગીતાને ન્યાય આપવા માટે અનેકાંત દષ્ટિકોણથી વિચારવાની જરૂર છે.

આ પુસ્તક ફટાફટ પાનાં ઉચલાવીને વાંચી શકાય તેમ નથી. જૈન ધર્મની વ્યક્તિએ ગીતાની વાત સમજવા સમય આપવો પડે અને જૈનેતર વ્યક્તિને જૈન ધર્મના મહાત્માઓની રજૂઆતની શૈલી, શબ્દાવલી વગેરે સમજવામાં થોડી મુશ્કેલી પડે.

લેખક પોતાની સૂક્ષ્મ સ્તરની અનુભૂતિઓની વાત પણ અહીં કરે છે. અન્ય કેટલાકના સૂક્ષ્મ અનુભવોની વાત કરીને પંડિત સુખલાલજીના શબ્દો ટાકે છે: "મહાવીર ધર્મવીર છે જ્યારે કૃષ્ણ મહાવીર છે. શુદ્ધ ધર્મ અને શુદ્ધ કર્મ એક જ આચરણગત સત્યની જુદીજુદી બાજુઓ છે. એમાં ભેદ પણ વિરોધ નથી!"

જૈન દર્શન-ગીતા દર્શન (અથવા હિંદુ ધર્મ દર્શન)ની વિભિન્ન માન્યતાઓ વચ્ચેની સમાનતા શબ્દાર્થ, તત્વાર્થ દ્વારા કે સૂક્ષ્મ અનુભૂતિઓ દ્વારા સ્થાપવા માટે પ્રસ્તુત પુસ્તકમાં સારી એવી મથામણ કરી છે. ભવિષ્યમાં સુરેશભાઈની કલમ અને અનુભૂતિઓનો લાભ વ્યાપક વર્ગને મળશે એવી આશા રાખીએ.

- રેવારજ

आज संसार का हर व्यक्ति दुःखी है, यह कहना कोई अतिशयोक्ति नहीं होगी। हम संसार में रहकर मात्र सुख की कल्पना करते हैं, कल्पना में सुख नहीं होता। पुण्य के उदय से हमें संसार के सारे सुख मिलते हैं, परन्तु उन सुखों का हमें मात्र आभास होता है, उस के साथ आनेवाले दुःख हमें ज्यादा परेशान करते हैं। आज संसार का सबसे बड़ा रोग है क्या कहेंगे लोग? हम संसार में रहकर नहीं चाहते हुए भी कई कार्य ऐसे कर लेते हैं जिसमें हमें भय रहता है कि लोग देखेंगे तो क्या कहेंगे, पर उस समय हमें यह समझना है लोग तो तेरे हर अच्छे बुरे कार्य में कुछ न कुछ तो कहेंगे ही, जो तुझे अप्रिय लगेगा, उनको सुनना या उसका भय रखना इतना जरूरी नहीं जितना जरूरी है हमें अपनी आत्मा का सुनना। हमें जो कुछ कार्य करने हैं, वे अपनी आत्मा के लिए करने हैं, उसमें लोग कुछ भी कहें मुझे क्या फर्क पड़ता है, ऐसा सोचना ही ठिक होगा।

एक बार मैंने पुस्तको में कहीं पढ़ा था, पार्वती देवी ने भगवान शंकर से कहा - संसार में आप के बहुत भक्त हैं, आप भक्तों की बहुत चिंता करते हैं, और उनके दुःख के कारण आप दुःखी हो जाते हैं, और उन्हें सुख मिले ऐसा प्रयत्न करते हैं। मेरी जिज्ञासा है मुझे संसार के स्वरूप को देखना है, भगवान शंकर ने कहा संसार को दूर से ही देखो और संसार से दूर ही रहो। यहाँ से ही हमें किसी का सहयोग करना है तो करो किन्तु वहाँ जाकर देखना अच्छा नहीं होगा। पार्वती देवी कि जिद ने शिव को संसार दिखने पर मजबूर किया।

बस संसार देखने शिव पार्वती चले साथ में नन्दी को भी लिया, अब तीनों संसार का अवलोकन कर रहे थे। शिव पार्वती और नन्दी एक गाँव से दुसरे गाँव भ्रमण कर रहे थे। संसार को नजदीक से देखना है, तो भ्रमण करना ही होगा। बस तीनों एक गाँव से गुजर रहे थे, गाँव के लोग कोतुहलपूर्वक देख रहे थे, और आपस में बातें करते हुए कह रहे थे शिव पार्वती दोनों पैदल चल रहे हैं, और इस नन्दी

सब से बड़ा रोग क्या कहेंगे लोग महापुरुषो की वाणी से

■ अनोखीलाल धोका (जैन) जेजेसी-अंकलेश्वर

को इन्होंने खिला पिलाकर इतना पृष्ट बना रखा है, क्या मतलब? ये नन्दी किस काम का, कम से कम पार्वतीजी को तो नन्दी

पर बैठाना था-शिव पार्वती को लोगों की बात समझ में आ रही थी। भगवान शंकर ने उस गाँव के बाहर से पार्वतीजी को नन्दी पर बैठा दिया, अब शंकर भगवान पैदल चल रहे हैं और पार्वतीजी ने नन्दी की सवारी कर ली।

अगले गाँव में से जब इस तरह से गुजर रहे थे तब वहाँ के लोग इनको देखकर आपस में कहने लगे। शंकर जी भी क्या अजीब है पत्नी को नन्दी की सवारी और खुद पैदल? क्या कलयुग आ गया है औरतो का इतना सन्मान, ना बाबा ना हम यह देख नहीं सकते। लोगों की बातें पार्वतीजी और भगवान शंकर के समझ में आ रही थी, गाँव के बाहर होते ही पार्वतीजी नन्दी से उतरते हैं, और महादेव जी को बैठने का कह देते हैं, अब महादेव जी नन्दी पर बैठकर चल रहे हैं और पार्वतीजी पैदल।

चलते चलते अगला गाँव आ गया। गाँव वाले यह द्रश्य देखकर कहने लगे क्या जमाना आ गया शंकर भगवान खा पी कर हृष्ट-पृष्ट बने हैं, और उपर से नन्दी की सवारी कर ली। ये बैचारी ओरत - इस के सामने भी नहीं देखते हैं, क्या इन्होंने शादी इसलिए करी कि पार्वती को पैदल चलाये? ओरत जात का कोई सन्मान ही नहीं... चले जा रहे मस्ती से और बैचारी पार्वती पैदल चलती चलती थक रही है। इसके सामने कोई देखनेवाला ही नहीं? लोगों की सारी बातें सुनकर शंकर पार्वती परेशान थे, गाँव के बाहर आये और उन्होंने सौचा हम संसार में हँसी के पात्र बन रहे हैं, ऐसा कुछ करें की लोग निन्दा न करें। अब शंकर पार्वती दोनों नन्दी पर बैठ गये और दुनिया को देख रहे थे।

चलते चलते एक और गाँव आ गया। गाँव के बीच से गुजर रहे थे कि लोग उन्हें देखने लगे और आपस में चर्चा करने लगे, अबोल पशु पर इतना अत्याचार? यह हम सहन नहीं कर सकते इन्हें, रोकना होगा, दोनों को नन्दी से उतरना

होगा। हाँ अगर इनको नन्दी पर सवारी करनी ही हो तो बारी बारी से एक व्यक्ति इस पर बैठे, दोनों एक साथ इतना वजन पशु पर लाद कर शंकर महाराज अच्छा नहीं कर रहे है?

बन्धुओं आप को सारी बात समझ में आ रही होगी। शंकरजी, पार्वतीजी और नन्दी तीनों पैदल चले तो दुःख, शंकर नन्दी पैदल चले और पार्वती सवारी करें तो भी लोग दुःखी, शंकरजी सवारी करें पार्वतीजी पैदल चले तो भी लोग दुःखी, शंकरजी पार्वतीजी दोनों नन्दी पर बैठे तो भी लोग दुःखी, अभी क्या करना? ये संसार है यहाँ की यही स्थिति है। आप कुछ भी करो लोगों को अच्छा नहीं लगेगा, हम अपने दुखो से कम दुःखी किन्तु लोगो की बातों से और उनके सुख से ज्यादा दुःखी हो जाते है। यहाँ निन्दा करना लोगों का जन्म सिद्ध अधिकार है।

अगर कोई व्यक्ति कुछ कार्य करता है तो उससे गलती होना सम्भव है। हम कार्य करने में तत्परता न दिखाते हुए उसने जो कार्य किया है उसमें से गलती निकाल ने को उतारु हो जाते है। ऐसे समय हमें यह सोचना है मुझे फुरसत नहीं है समाज के कार्य करने की।

किन्तु जो कर रहा है वो ठिक ही कर रहा है, मै अवश्य इससे अच्छा कार्य कर सकता हूँ परन्तु जब समय मिलेगा करूँगा, लेकिन आज यह कर रहा है वह उचित है।

मनुष्य जन्म मिला है कुछ करने के लिए उस में लोग कैसे बाधित हो सकते है? मुझे अपनी आत्मा की बात सुननी है, उसके समीप रहना है, लोगों का क्या लोग तो कहते ही रहेंगे। हमें लोगो के कहने के रोग से कभी दुखी नहीं होना है, यह बात जब हमें समझ में आ जाएगी तब हमें “लोग क्या कहेंगे” से दुःख नहीं होगा वरना हम संसार में रहकर इस वाक्य से दुःखी दुःखी हो जायेंगे। हमें इस रोग से बचने का प्रयास करना है। हम हमारे संसार को घटाने की प्रवर्ती करे, अपने हृदय की सुने लोग तो कहते रहेंगे लोगों का क्या?

BIODATA

NAME : AVANI RAJESH SHAH
PHYSICAL ATTRIBUTES
 Height : 5 Feet 4 Inch
 Weight : 62 Kgs.
 Complexion : White
 D/B. Age : 20TH July, 1987 / 29 years
 B/T. B/P : 5.10 a.m. / Mumbai
 Mail I'd : avani2087@gmail.com
QUALIFICATION : B Com., Company Secretary (C.S.), Hindi Rashtra Bhasha "RATNA" Part I Completed. Hindi Rashtra Bhasha RATNA PART II & ACHARYA" to complete. APPERING Banking Exams.
 : Panch Pratikaman, Good in STAVAN & was student of Janisim in Kalina, Mumbai University
CURRENT JOB : "Officer" in Shamrao Vitthal Co Op Bank, Khar West, Mumbai.
INCOME : Rs. 5.50 Lacs p.a.
HOBBIES : Reading, Music & Singing, Art
RELIGION
 Religion / Caste : Hindu / Jain
 Sub Caste : Derawasi, 108 Visha Shrimali Murti Pujak Samaj.
FAMILY BACKGROUND
 Father : Rajesh Babulal Shah
 Occupation : Cost, Finance & Management Consultants (Cost Accountants)
 Mother : Alka Rajesh Shah
 Occupation : House Wife
 Brother : Pranav Rajesh shah (Younger, 24 Yrs.)
 Occupation : Owner / Running, Electrical Retail Shop, Kandivali West.
 Sister : No Sister
MAUSAL PAKSH : Jayntilal Keshavlal Shah
CONTACT DETAILS: Mr. RAJESH BABULAL SHAH
 Res. Address : B-501, Mrud Kishore CHS Ltd. Dutta Pada Road, Borivali-West, Mumbai 400 092.
 Contact Nos. : 9821298028 / 022-28623785
 O. / 022-28054024 R.
 Email : consultme9@gmail.com

Advt.

લગ્નઈચ્છુક યુવક-યુવતીઓની યાદી

યુવક

નં	નામ, જ.તા., ઊંચાઈ, અભ્યાસ, વ્યવસાય	જ્ઞાતિ-મૂળ વતન-હાલ	સંપર્ક
૧)	સોહિલ ભરતકુમાર શાહ, ૩૦-૯-૧૯૮૨, ૫'-૧૦'' B.E., - નિર્દોષ છૂટાછેડા	શ્રી કોટા સત્તાવીશ શ્રીમાળી જૈન વિજાપુર - અંધેરી	(ઘર) ૨૮૩૭૦૯૧૩ (મો) ૯૮૬૭૨૮૩૭૦૯
૨)	મીનય મહેશભાઈ મહેતા, ૪-૧૧-૧૯૮૮, ૬'-૦'' એમ.બી.એ., બી.એમ.એસ., - (નિર્દોષ છૂટાછેડા)	વીસા શ્રીમાળી ઘોઘારી જૈન દીહોર - ભાઈદર (ઈસ્ટ)	(મો) ૯૩૨૦૫૪૪૩૫૧ (મો) ૯૮૬૯૬૭૧૭૦૫
૩)	પલક હિતેન્દ્રભાઈ મહેતા, ૧૬-૧૦-૧૯૯૦, ૫'-૧'' B.Com., C.A. -	જૈન વણિક સ્થાનકવાસી રાજકોટ -	(ઘર) ૨૪૭૭૧૦૦ (મો) —
૪)	અમિત નલિનભાઈ શાહ, ૧૯-૨-૧૯૮૩, ૫'-૧૦'' બી.કોમ, / એમ.કોમ., -	વીસા ઓસવાળ દેરાવાસી જૈન વેરાવળ - અંધેરી	(ઘર) ૨૬૨૦૯૬૫૬ (મો) ૯૮૨૦૪૫૭૦૮૭
૫)	દીર્ઘ મનીષભાઈ પારેખ, ૧૯-૪-૧૯૮૭, ૫'-૧૦'' એમ.બી.એ.,	દશા શ્રીમાળી સ્થાનકવાસી જૈન રાજકોટ -	(મો) ૯૦૩૩૫૩૨૩૨૧ (મો) ૯૪૨૮૨૭૬૨૫૭
૬)	અભિષેક અજીતકુમાર મહેતા, ૧૯-૯-૧૯૯૦, ૫'-૭'' B.Com., -	મચ્છુકાંઠા વિશા શ્રીમાળી દેરાવાસી વાંકાનેર - અંધેરી	(મો) ૯૮૨૧૯૩૭૫૭૪ (મો) ૯૬૧૯૯૯૨૦૦૮
૭)	ચેતસ જગદીશભાઈ શાહ, ૧-૬-૧૯૮૬, ૬'-૦'' B.Com., M.Com., M.B.A. - (મો.: ૯૨૨૩૪૪૬૨૭૪)	દશા શ્રીમાળી દેરાવાસી જૈન પોરબંદર - સાંતાક્રુઝ	(ઘર) ૨૬૪૯૨૮૦૫ (મો) ૯૭૭૩૨૫૮૬૪૨
૮)	મિતુલ અનિલકુમાર સંઘાણી, ૩૧-૩-૧૯૮૮, ૫'-૧૧'' C.A., Pursuing ACCA (UK), - સર્વિસ	દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન ગોંડલ - મલાડ (વે)	(મો) ૯૦૨૯૨૫૮૯૯૧ ૯૯૩૦૨૭૪૬૨૦
૯)	તેજસ ચંદ્રકાંત ટિંબડિયા, ૨૫-૮-૧૯૮૨, ૫'-૧૧'' S.S.C., - સર્વિસ	દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન ખિલખા (જૂનાગઢ) - વસઈ	(ઘર) ૦૨૫૦૨૩૩૪૭૨૨ (મો) ૯૩૨૩૧૭૯૧૦૦
૧૦)	રાજન કિરીટભાઈ મહેતા, ૭-૪-૧૯૮૫, ૫'-૧૦'' H.S.C., - બિઝનેસ (પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ) (નિર્દોષ છૂટાછેડા)	દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન વરાડિયા - ઘાટકોપર	(ઘર) ૨૧૦૨૩૭૭૪ (મો) ૯૮૨૧૪૪૨૮૫૦

યુવતી

૧)	દિપાલી બિપિનચંદ્ર ઝવેરી, ૨૬-૪-૧૯૭૬, ૫'-૦'' S.S.C., - (મંગળ-શનિ હળવો છે)	શ્રી સુરત વિશા ઓશવાળ જૈન દેરા. સુરત - અંધેરી	(ઘર) — (મો) ૯૭૬૯૦૫૮૭૧૫
૨)	જલ્પા જયકાન્તભાઈ શાહ, ૨૨-૧-૧૯૮૫, ૫'-૪'' બી.કોમ. - (નિર્દોષ છૂટાછેડા)	ઘોઘારી વીસા શ્રીમાળી જૈન શિહોર - ગોરેગામ	(ઘર) ૨૮૭૫૭૫૩૫ (મો) ૯૩૨૩૩૩૪૩૦૭
૩)	પૂજા સંતોષકુમાર શાહ, ૧૦-૧૨-૧૯૯૦, ૫'-૩'' કોમ્પ્યુટર એન્જીનીયર (મંગળ હળવો છે)	વિશા શ્રીમાળી જૈન ગોધરા - બોરીવલી	(મો) ૯૮૬૯૪૬૪૯૭૧ (મો) ૯૮૬૭૦૬૫૫૭૯
૪)	હિરવી અરવિંદભાઈ દોશી, ૧૩-૩-૧૯૮૪, ૫'-૨'' બી.કોમ., એમ.કોમ. -	વિશા ઓશવાળ પીલવઈ(ગુજરાત) કાંદિવલી (વે)	(ઘર) ૨૮૦૮૨૯૦૭ (મો) ૯૯૩૦૭૩૦૮૧૩
૫)	ઝંખના ગિરીશભાઈ શાહ, ૨-૧૨-૧૯૮૪, ૫'-૩'' સી.એ., -	દશા શ્રીમાળી સ્થાનકવાસી જૈન માંગરોળ - મુલુંડ	(ઘર) ૨૧૬૪૩૯૫૪ (મો) ૯૮૬૯૪૮૩૯૫૪

With Best Compliments From :

OPTICAL PALACE

RIGHT FRAME FOR RIGHT OCCASSION

2, Neelkanth Shopping Centre, **CAMA LANE CORNER**, Ghatkopar (W), Mumbai - 400 086.
Phone : 2512 9516 • E-mail : opticalpalaceghatkopar@gmail.com

Advt.

Price Rs.5-00

Patrika Chenal Stg. Office, Mumbai-1 to be Published on 15th & Posted on 25-26/09/2016
JAGRUTI SANDESH RNI No. 66215/96 Regd. No. MCN/296/2016-2018

Find us on :

www.flamingotravels.co.in

not just a business, but a philosophy

FLAMINGO
transworld pvt. ltd.

SINGAPORE-MALAYSIA-THAILAND WITH CRUISE

Dept. Date : 15,17,29 Nov,
1,6,8,13,16,27,28,29,30 Dec 2016

SPAIN

8 NIGHTS / 9 DAYS

Dept. Date : 28,30 Oct, 2 Nov 2016

DUBAI

6 NIGHTS / 7 DAYS

Dept. Date : 29,30,31 Oct 2016

SOUTH AFRICA

10 NIGHTS / 11 DAYS

Dept. Date : 27,28,29,31 Oct,
1,2 Nov 2016

HONGKONG-SHENZHEN-MACAO

7 NIGHTS / 8 DAYS

Dept. Date : 26,27,28,29,30 Oct, 1,2 Nov 2016

KERALA

7 NIGHTS / 8 DAYS

Dept. Date : 28,29 Oct 2016

**CALL US FOR FREE
DESTINATION
PRESENTATION
AT YOUR DOOR STEPS !!!**

मुंबई ऑफिस : 905, 9मो माल, के.पी. औटम, सेव्हन हील्स हॉस्पिटल पास, मरोल मरुधी रोड, अंबेरी (पूर्व), मुंबई
M : VINAY -7506513826 | PARAS - 7506513304 E : mumbaiteam@flamingotravels.co.in
P : 022-66925959 | 66935959 | 29200248 | 29259595

Advt.